ABC
THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd: NO -2430-B
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) اربع پهرين اپريل 2026ع 12 شوال المڪرم 1447 هه صفحا 6 - ملهه 30 ويپم شمارو (226)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

سنڌ ڪابينا ۾ اهم ترقياتي رٿائن جي منظوري، ڪڻڪ جي امدادي قيمت 3500 رپيا في مڻ مقرر

وڏي وزير جي صدارت هيٺ ٿيل اجلاس ۾مضبوط حڪمراني قائم ڪرڻ، بنيادي ڍانچي کي بهتر بڻائڻ، خوراڪ جي تحفظ، سماجي ۽ اقتصادي ترقي وارن رٿائن جي منظوري ڏني وئي

ڪچي وارن علائقن ۾ هلندڙ اختلافن کي ختم ڪرڻ، قانوني رهواسين جي سڃاڻپ ۽ غيرقانوني قبضا ختم ڪرڻ لاءِ سروي زمين جو رڪارڊ ڊجيٽل ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو

ڪچي وارن علائقن جو سروي جديد جغرافيائي ٽيڪنالاجي سيٽلائيٽ تصويرن، جي آءِ ايس ميپنگ ۽ جديد جغرافيائي اوزار استعمال ڪندي ڪيو ويندو منصوبو ٻن مرحلن ۾ مڪمل ٿيندو

ڪي-فور پاور رٿا لاءِ مالي سهائتا تحت 13.9 ارب رپين جي گرانٽ منظور، موجوده مالي سال ۾ 3.47 ارب رپيا فيز ون لاءِ جاري ڪيا ويندا، ايندڙ بجيٽ ۾ فيز ٽو لاءِ 10.43 ارب رپيا مختص

هلندڙ سال صوبي هڪ ملين ميٽرڪ ٽن ڪڻڪ خريد ڪرڻ جو هدف رکيو ويو امدادي قيمت 3,500 رپيا في مڻ مقرر خريداري رڳو رجسٽرڊ ٿيل 332,000 هارين کان ڪئي ويندي

صوبي ۾ اربين رپين جي بنيادي انفراسٽرڪچر ۽ ترقياتي اپائن جي توثيق ڪئي وئي، دراز شريف ۾ لائبريري قائم ڪرڻ ۽ پٽائي جي درگاهه تي انفراسٽرڪچر جي بهتري لاءِ وڏي رقم منظور

ڪراچي (رپورٽ : مجيد عباسي) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه جي صدارت هيٺ صوبائي ڪابينا جي اجلاس ۾ ڪيترن ئي اهم پاليسي فيصلن ۽ ترقياتي اپائن جي منظوري ڏني وئي، جن جو مقصد مضبوط حڪمراني قائم ڪرڻ، بنيادي ڍانچي کي بهتر بڻائڻ، خوراڪ جي تحفظ کي يقيني بڻائڻ، سماجي ۽ اقتصادي ترقي کي تيز ڪرڻ آهي. وزيراعليٰ هائوس ۾ رٿيل اجلاس ۾ صوبائي وزيرن، صلاحڪارن، خاص معاونن، چيف سيڪريٽري آصف حيدر شاهه، پرنسپل سيڪريٽري آغا واصف عباس ۽ ٻين اعليٰ آفيسرن شرڪت ڪئي. ڪچي جي علائقن جو سروي: سنڌ ڪابينا اصولي طور تي ڪچي وارن علائقن يعني دريائي علائقن جو جامع سروي ڪرائڻ جي منظوري ڏني ته جيئن امن امان جي بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: وڏو وزير سنڌ مراد علي شاهه اجلاس جي صدارت ڪندي

وفاقي وزير عطاءَ الله تارڙ جي عام چونڊن ۾ ٽڪ اين اي 127 تان ڪاميابي خلاف درخواست رد

لاهور (اي پي پي) اطلاعات ۽ نشريات واري وفاقي وزير عطاءَ الله تارڙ جي عام بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

بيجنگ: پرڏيهي وزير اسحاق ڊار چين جي پرڏيهي وزير وانگ يي سان ملاقات ڪندي

اوگرا ايل پي جي اگهن ۾ وڏي واڌ ڪري ڇڏي

ايل پي جي اگهه ۾ في ڪلو 78 رپيا 28 پئسا واڌ: نوٽيفڪيشن جاري

في ڪلو ايل پي جي جي نئين قيمت 304 رپيا 12 پئسا مقرر ڪئي وئي

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) آئل اينڊ بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 2

چيني ڪمپني جا 2 ڪنٽينربردار جهاز آبناءِ هرمز پار ڪري ويا

ٻئي جهاز هاڻي ملائيشيا جي بندرگاهه پورٽ ڪلانگ ڏانهن روانا آهن

بيجنگ (م ڊ) چين جي وڏي شپنگ بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

آمريڪا ۽ اسرائيل جا ايران تي 2 هزار پائونڊ وزني بمن سان خوفناڪ حملا، جواب ۾ اسرائيل جي شهري علائقن تي به بمباري

ايران ۾ اٽڪل 40 هٿيار ٺاهڻ ۽ تحقيقاتي مرڪزن تي حملا ڪيا ويا، اصفهان ۾ ڌماڪن جي وڊيو ڊونلڊ ٽرمپ پنهنجي سوشل ميڊيا اڪائونٽ تان به شيئر ڪئي، زمين اندر ٽاڪن تي بمباري ڪئي وئي

وچ اوڀر ۾ صورتحال انتهائي خطرناڪ موڙ تي پهچي وئي، جتي ايران پاران اسرائيل جي شهري علائقن تي سڌي ميزائل بمباري ڪئي وئي، ڪچي تيل سان ڀريل آئل ٽينڪر کي نشانو بڻايو ويو

اصفهان ۾ موجود ايراني هٿيارن جي ذخيرن کي "بنڪر بسٽر" بمبن ذريعي نشانو بڻايو ويو، 30 ملين ڊالر ماليت جو آمريڪي ريپر ڊرون ڪيرائڻ جي دعويٰ، اسرائيلي فوجين جي مارجڻ جا اطلاع

سمنڊن ۾ تيل جي جهازن کي نشانو بڻائڻ جي واقعن عالمي واپار کي پريشاني ۾ وجهي ڇڏيو، دبئي ويجهو ڪويتي تيل جي جهاز تي ڊرون حملي ڪلنپڙ باهه لڳڻ واري واقعي وڏي ڇڪتاڻ پيدا ڪري ڇڏي

ايران جي هٿياربند فوج آپريشن "وعده صادق 4" جي 88هين لهر ۾ آمريڪي ۽ صهيوني هدفن خلاف گڏيل ۽ گهڻ رخي ڪارروائيون ڪيون، انهن کي لبنان ۾ حزب الله جي شهيدن جي نالي منسوب ڪيو ويو

ايران پنهنجي حڪمت عملي ۾ تبديلي آڻي جديد ميزائل سسٽم استعمال ڪرڻ شروع ڪيا آهن ۽ مزاحمتي محاذ ذريعي جنگ جو دائرو وڌايو پيو وڃي، دشمن جي فوجي طاقت کي وڏيڪ هيٺ ڪيو ويو آهي: ايران

تهران/واشنگٽن/تل ابيب/لنڊن (مانيٽرنگ ڊيسڪ) وچ اوڀر ۾ صورتحال انتهائي خطرناڪ موڙ تي پهچي وئي آهي جتي ايران پاران اسرائيل جي شهري علائقن تي سڌي ميزائل بمباري ڪئي وئي آهي جنهن جي جواب ۾ اصفهان ۾ موجود ايراني هٿيارن جي ذخيرن کي "بنڪر بسٽر" بمبن ذريعي نشانو بڻايو ويو آهي. اسرائيلي فوج تهران ۾ ميزائل ٺاهڻ وارين ٽاڪن کي بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

اصفهان: اصفهان ۾ ڌماڪي کان پوءِ دونهين ۽ باهه جا ڪڪر ايري رهيا آهن

هر ڪو هاڻ پاڻ وڃي وڙهي، اسان ڪنهن جي به مدد نه ڪنداسين: آمريڪي صدر

آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ پاران ايران جنگ ۾ شامل نه ٿيڻ تي برطانيا ۽ فرانس تي سخت تنقيد

فرانس ايران جي سامونڊي ڌاڙيلن جي حوالي سان تمام غير مددگار رهيو، اهو ياد رکيو ويندو: صدر ٽرمپ

ايران بنيادي طور تباهه ٿي چڪو آهي، ڏکيو مرحلو مڪمل ٿي ويو، هاڻي وڃي پنهنجو تيل پاڻ حاصل ڪريو

واشنگٽن (مانيٽرنگ ڊيسڪ) آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ ايران جنگ ۾ شامل نه ٿيڻ تي برطانيا ۽ فرانس تي سخت تنقيد بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

ايران ۾ ڪرغزستان جي سفارتخاني جون سرگرميون عارضي طور تي معطل

بشڪيڪ (اي پي پي) ڪرغزستان چيو بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

سنڌ ۾ اسسٽنٽ ڪمشنرز ايڊيشنل ڊپٽي ڪمشنرز ۽ مختيارڪارن جون بدليون

سکر، گهوٽڪي، صالح پٽ، ڪورنگي، لانڍي، ملير، شڪارپور، سجاول ۽ ٻين شهرن جا عملدار تبديل

مختلف عملدارن کي فوائڊ سميت ڪين رپورٽ ڪرڻ لاءِ چيو ويو سنڌن جاءِ تي نوان آفيسر مقرر

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ حڪومت 10 بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

وچ اوڀر امن لاءِ پاڪستان ۽ چين پنج نڪاتي منصوبو پيش ڪري ڇڏيو

نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير اسحاق ڊار بيجنگ ۾ چيني هم منصب وانگ يي سان ملاقات ڪئي

ٻنهي ملڪن تڪرار کي وڌڻ کان روڪڻ، متاثر علائقن ۾ انساني امداد جاري رکڻ ۽ امن لاءِ گڏيل منصوبو پيش ڪيو

توانائي، پاڻي صاف ڪرڻ وارن پلانٽن، بجلي گهرن ۽ پرامن جوهري ٽاڪن جي تحفظ کي يقيني بڻائڻ تي پڻ زور ڏنو ويو

اسلام آباد/بيجنگ (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پاڪستان ۽ چين وچ اوڀر ۾ امن لاءِ پنج نڪاتي گڏيل منصوبو پيش ڪري ڇڏيو آهي. نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزيراسحاق ڊار بيجنگ ۾ چيني هم منصب وانگ يي سان ملاقات ڪئي، جنهن ۾ ٻنهي ملڪن بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

ايران جا وچ اسرائيلي علائقن تي ميزائل حملا، 11 ڄڻا زخمي

تل ابيب، بني براڪ ۽ پيتاح تڪوا سميت مختلف شهرن تي ميزائيل حملا

تل ابيب (م ڊ) تل ابيب، بني براڪ ۽ پيتاح تڪوا سميت مختلف علائقن ۾ ميزائل ڪرڻ جا اطلاع مليا آهن رپورٽ بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

جبري مذهب تبديلي تي 5 سال ٽيپ ۽ ڏنڊ جي سزا جو بل جمع

اقليتن جي حقن جي تحفظ جو بل پنجاب اسيمبلي ۾ جمع ڪرايو ويو

ٻري تبديلي مذهب ڪرائڻ تي 5 سال قيد ۽ ڏنڊ جي سزا تجويز ڪئي وئي

لاهور (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پنجاب مذهب جي جبري تبديلي تي 5 سال قيد ۽ ڏنڊ جي سزا جي تجويز سان اقليتن جي حقن بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ جنرل ڪائونسل جو ساليانو اجلاس منعقد، گڏيل طور تي عهديدار چونڊيا ويا

اي پي اين ايس پاران اخبارن جون رهيل بقايائون جلد ادا ڪري اشتهارن جو انگ وڌائڻ جو مطالبو

اجلاس ۾ موجوده معاشي صورتحال ۾ پرنٽ ميڊيا جي خراب حالتن تي ڳڻتي جو اظهار ڪيو

اخبارون سخت مالي بحران جو شڪار ۽ ڪيترائي ادارا تباهي جي ڪناري تي آهن: صدر سينيٽر سرمد علي

پرنٽ ميڊيا لاءِ اشتهارن جو الڳ حصو مقرر ڪري، ڊان گروپ مٿان اشتهارن جي پابندي ختم ڪئي وڃي: اڳواڻ

ڪراچي (بيورو رپورٽ) آل پاڪستان نيوز پيپرز سوسائٽي جي جنرل ڪائونسل جو ساليانو اجلاس منعقد ٿيو اجلاس ۾ هلندڙ سال لاءِ متفق طور سينيٽر سرمد علي کي صدر، محترمه ناز آفرين سهگل لاکاڻي کي بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 2

ڳهورو وزير سان برطانيا جي ڊپٽي هاءِ ڪمشنر جي ملاقات، گڏيل تعاون تي اتفاق

ملاقات دوران امن امان، سيڪيورٽي تعاون ۽ لاڳاپن کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ تي ڳالهيون

برطانوي حڪومت عوامي ڀلائي ۽ سيڪيورٽي وارن قدمن ۾ سهڪار جاري رکندي: لانس ڊوم

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي ڳهورو وزير بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

پاڪستان، ترڪي، سعودي ۽ مصر طرفان اسلامي دنيا جو دفاعي اتحاد ٺاهڻ جون تياريون

ترڪي، پاڪستان، سعودي عرب ۽ مصر هڪ "دفاعي اتحاد" ٺاهڻ وڃي رهيا آهن: ترڪ حڪومت جي حامي اخبار ترڪيه

چئن ملڪن جي نمائندن واري اجلاس جو مرڪز ايران جي جنگ، ان جا اثر ۽ ملڪن وچ ۾ امڪاني فوجي هم آهنگي هو

اسلام آباد ۾ ڪيترائي اصولي فيصلا ڪيا ويا ۽ ان ڳالهه تي اتفاق ڪيو ويو ته ايندڙ اجلاس ترڪي ۾ ٿيندو: سيڪيورٽي ذريعا

لنڊن/انقرا (مانيٽرنگ ڊيسڪ) ترڪ حڪومت جي حامي اخبار "ترڪيه" چيو آهي ته اسلام آباد ۾ ايران جنگ بابت ٿيل بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

رڳو پاڪستان نه پر سڄي دنيا جنگي صورتحال سبب چئلينجن کي منهن ڏئي رهي آهي: شرجيل ميمڻ

صدر آصف علي زرداري جي صدارت هيٺ ٿيل اجلاس ۾ موجوده حالتن کي نظر ۾ رکندي فيصلا ڪيا ويا

سنڌ ڪابينا ايس ڊي جيز تحت 98 اسڪيمون منظور ڪندي 4.33 ارب رپيا مختص ڪيا آهن

صوبي ۾ هاري ڪارڊ ذريعي هڪ ملين ميٽرڪ ٽن ڪڻڪ خريد ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي

ڪچي وارن مختلف ضلعن ۾ پوليس جي آپريشن دوران 393 ماڻهن هٿيار ڦٽا ڪيا آهن: ضياءُ الحسن لنجار

ڪراچي (رپورٽ : راهب ڳاهو) سنڌ جي سينيئر وزير شرجيل انعام ميمڻ چيو آهي ته سنڌ حڪومت طرفان ڪفايت شعاري قدمن تحت فيصلو ڪيو ويو آهي ته ڪوبه ڪاتو بجيٽ کان ٻاهر رقم حاصل ڪرڻ لاءِ بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: آل پاڪستان نيوز پيپرز سوسائٽي جي جنرل ڪائونسل جو ساليانو اجلاس ۾ چونڊيل عهديدار صدر سينيٽرسرمد علي سينيئر نائب صدر ناز آفرين سهگل لاکاڻي، نائب صدر شهاب زبيري،سيڪريٽري جنرل محمد اطهر قاضي جوائنٽ سيڪريٽري محسن بلال کي ۽ نويد ڪاشف جو گروپ فوٽو ، عبرت جو سرواڻ قاضي اسد عابد ۽ بيا گڏ بيٺل آهن

ڪراچي: سينيئر صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ ميڊيا سان ڳالهائيندي

اسلام آباد: وزيراعظم محمد شهباز شريف پيٽروليم شين جي سپلاءِ چين ۽ ڪفايت شعاري جي قدمن تي اجلاس جي صدارت ڪندي

وزيراعظم پاران گهٽ آمدني وارن طبقن کي رليف ڏيڻ لاءِ تجويزون پيش ڪرڻ جون هدايتون

وزيراعظم جي صدارت ۾ پيٽروليم مصنوعات جي سپلاءِ چين، بچت ۽ ڪفايت شعاري لاءِ جاري قدمن بابت اجلاس ٿيو

اجلاس ۾ گهٽ آمدني وارن طبقن کي موجوده صورتحال جي ڏس ۾ رليف پهچائڻ جي حوالي سان قدمن جو جائزو ورتو ويو

وفاقي حڪومت جي وقت سر فيصلن جي ڪري پيٽروليم مصنوعات جي ملڪي ضرورتن جي لاءِ مناسب مقدار موجود آهي: بريفنگ

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف گهٽ آمدني وارن طبقن کي موجوده صورتحال جي ڏس ۾ رليف پهچائڻ جي لاءِ لاڳاپيل وزارتن کي صوبن سان مشاورت ڪانپوءِ حتمي تجويزون پيش بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

ٺٽو ۾ اولين ايف آءِ اي جو ڏنڊ جي سزا

خيرپور جي عدالت پاران منشيات جو ڏوهه ثابت ٿيڻ تي جوابدار کي 14 سال قيد ۽ 3 لک رپيا ڏنڊ جي سزا

خيرپور (د ر) خيرپور جي فرسٽ ايڊيشنل سيشن جج لياقت علي ڪوسو جي عدالت هڪ سال اڳ پريالو ٿاڻي تي داخل منشيات جي ڪيس جي ٻڌڻي ڪئي گذري جنهن بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

سنڌ ۾ 2 اپريل کان تيز هوائن ۽ گجگوڙ سان برسات جا امڪان

3 کان 4 اپريل تائين برساتن جي شدت وڌڻ جو امڪان آهي: موسميات کاتو

حيدرآباد (رپورٽ غلام حسين خاصخيلي) اولهه جوبرسات وارو سسٽم صوبي سنڌ ۾ اڄ 1 اپريل جي شام کان داخل ٿيڻ بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

سجاول ويجهو درياهه سنڌ ۾ ٻيڙي حادثي جي ڇهين لاپتا شخص جو لاش هٿ

پاڪ نيوي جي ڪوشش سان ٻن ڏينهن بعد حبيب الله ملاح جو لاش هٿ آيو

سجاول (د ر) سجاول لڳ ڳوٺ يعقوب ملاح ويجهو درياءَ سنڌ ۾ ٻه ڏينهن اڳ ٻيڙي اونڌي ٿيڻ جي واقع ۾ لاپته ٿيل بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

وقت سر ۽ اثرائتي انصاف جي فراهمي آئيني گهرجن ۽ عدليه جي بنيادي ذميواري آهي: چيف جسٽس يحيٰ آفريدي

چيف جسٽس آف پاڪستان عدالتي سڌارن تحت ريفارم ايڪشن پلان تي اڳڀرائيءَ جي جائزه اجلاس جي صدارت ڪئي

عدالتي نظام کي جديد رُخن تي آڻڻ، ڪيسن جي وقت سر فيصلن ۽ عوامي سهولتن ۾ بهتريءَ بابت قدمن جو جائزو ورتو

اسلام آباد (اي پي پي) چيف جسٽس آف سپريم ڪورٽ جسٽس يحيٰ آفريدي چيو آهي ته وقت سر ۽ اثرائتي انصاف جي فراهمي آئيني گهرجن ۽ عدليه جي بنيادي ذميواري آهي جاري پڌرائيءَ موجب انهن خيالن جو اظهار هن ڪالهه عدالتي سڌارن تحت ريفارم ايڪشن پلان تي اڳڀرائيءَ جي بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

اوقاف کاتي جي ملڪيتن کي نون ڪرائين تي ڏيڻ لاءِ نوري قدم کنيا وڃن: رياض شاهه شيرازي

اجلاس ۾ آفيسرن ۽ عملي جي ڊيو پروموشنز جي عمل کي جلد مڪمل ڪرڻ جي هدايت

منگهوپير درگاهه جي خسته حال پٽ جي نئين سر تعمير جي باضابطه منظوري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي صوبائي وزير سيد رياض حسين شاهه شيرازي جي صدارت هيٺ سنڌ اسيمبلي جي ڪميٽي بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار جو چين جي پرڏيهي وزير پاران شاندار استقبال

اسلام آباد (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار جو چين جي پرڏيهي وزير وانگ يي بيجنگ ۾ بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: چيف جسٽس ڏهين انٽرايڪٽو سيشن جي صدارت ڪندي

جنگ کي جواز بڻائي تعليمي ادارا بند ڪرڻ سان نوجوانن جو نقصان ٿيندو: پروفيسر رئيس منصوري

ڪراچي (بيورو رپورٽ) تنظيم اساتذه سنڌ تاپ جي صدر پروفيسر رئيس احمد منصوري چيو آهي ته آمريڪا-ايران جنگ بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 2

نياڻين کي بااختيار بڻائڻ ۽ گهريلو تشدد جي روڪٿام لاءِ گهر گهر آگاهي مهم هلائڻ جو فيصلو

ڪراچي ۾ سنڌ ڪميشن آن دي اسٽيٽس آف وومين ۽ ليگل ايڊ سوسائٽي پاران پاليسي ڊائلاگ منعقد

گهريلو تشدد روڪڻ لاءِ پوليسنگ نظام ۾ بهتري، ضلعي سطح تي تحفظ لاءِ نظام قائم ڪرڻ جي تجويز

وومين ڊولپمينٽ کاتي پاران ليڊي هيلٿ ورڪرز ذريعي گهر گهر آگاهي مهم هلائڻ جو فيصلو ڪيو آهي: اڳواڻ

ڪراچي (بيورو رپورٽ) صوبائي سطح جو پاليسي ڊائلاگ سنڌ ڪميشن آن دي اسٽيٽس آف وومين (SCSW)، ليگل ايڊ سوسائٽي (LAS) جي سهڪار سان، آواز ڊو پروگرام تحت ڪيو ويو جنهن کي ڪيئر بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وفاقي وزير اورنگزيب خيبرپختونخواهه جي وڏي وزير سهيل آفريدي سان ملاقات ڪندي

عدالتن ۾ انصاف جي فراهمي ۾ وڪيل برادري جو ڪردار تمام گهڻو اهم آهي: گورنر

ملڪ جا وڪيل قائداعظم محمد علي جناح جا وارث آهن، ٻوهشي جي شان کي برقرار رکڻ

پاڪستان خطي ۾ هڪ پرامن ملڪ آهي، ڪجهه عالمي عنصر انتشار پکيڙڻ چاهين ٿا

ڪراچي (بيورو رپورٽ) گورنر سنڌ سيد بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

ڪراچي جي شهرين کي معياري طبي سهولتون ڏيڻ پهرين ترجيح آهي: مرتضيٰ وهاب

پبلڪ پرائيويٽ پارٽنرشپ تحت بلديه اسپتال جون سروسز سهولتون بهتر بڻايون پيون وڃن

صحت کاتي ۾ انقلابي تبديليون آڻي سڀ وسيلا شفاف انداز ۾ استعمال ڪيا پيا وڃن

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ميئر ڪراچي بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

"سفارتي رستو اختيار ڪريو نه ته زميني ڪارروائي ڪنداسين" آمريڪي وزير دفاع جو ايران کي چتاءُ

ضرورت پئي ته آمريڪي فوج ايران ۾ زميني ڪارروائي لاءِ به مڪمل طور تيار آهي: پينٽاگون ۾ پريس ڪانفرنس

ايران جي فضائي حدن ۾ به ڪارروائيون جاري آهن، اسان وٽ گهڻا آپشن موجود آهن پر ايران وٽ آپشن محدود آهن

واشنگٽن (ويب ڊيسڪ) آمريڪي بچاءُ واري وزير پيٽ هيگسيٿ چيو آهي ته ايران سفارتي رستو اختيار ڪري نه ته سندس انفراسٽرڪچر تي حملن جو دائرو وڌايو ويندو پينٽاگون ۾ پريس ڪانفرنس دوران پيٽ بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 2

ميرپورخاص بورڊ ۾ بدعنواني: ڪنٽرولر امتحان انور عليم خانزادو برطرف

ميٽرڪ ۽ انٽر جي نتيجن ۾ ڦيرڦار ۽ جعلي سرٽيفڪيٽن جي معاملي تي قدم کنيو ويو

جاچ رپورٽ ۾ ڪنٽرولر امتحان تي نتيجن ۾ وڏي پيماني تي ٽيمپرنگ جا الزام ثابت ٿيا

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ميرپورخاص بورڊ ۾ ميٽرڪ ۽ انٽر جي نتيجن ۾ بدعنواني سبب ڪنٽرولر امتحانات انجنيئر انور عليم بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: نيب چيئرمين اسپيڪر اياز صادق کي ساليانو رپورٽ - 2025 پيش ڪندي

سنڌ پوليس ميوزيم کي جديد گهرجن سان هم آهنگ ڪيو ويندو: جاويد عالم اوڍو

اجلاس ۾ ميوزيم جي قيام، مقصدن ۽ ناياب شين، تاريخ، هٿيارن، دستاويزن، تصويرن بابت بريفنگ ڏني وئي

ميوزم پوليس جي مثبت تصوير کي فروغ ڏيڻ ۾ پڻ اهم ڪردار ادا ڪري سگهي ٿو: آءِ جي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) آءِ جي سنڌ جاويد عالم اوڍو جي صدارت هيٺ سنڌ پوليس ميوزيم کي جديد گهرجن سان هم آهنگ بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

ڪراچي پورٽ ٽرسٽ ۽ رومانيه جي بندرگاهه ڪسٽنطه وچ ۾ مفاهمتي يادداشت تي صحيحون

معاهدي تحت بندرگاهي آپريشن، انجنيئرنگ، ٽيڪنالاجي، مالي معاملن، سامونڊي تعليم ۾ تعاون وڌايو ويندو

ٻنهي ڌرين پاران پائيداري کي بدلجندڙ عالمي واپاري حالتن ۾ انتهائي اهم ۽ بروقت قرار ڏنو ويو

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي پورٽ ٽرسٽ (KPT) ۽ رومانيه جي بندرگاهه قسطنطه وچ ۾ سامونڊي تعاون، واپاري لاڳاپن ۽ بقايا نمبر 37 ڏسو صفحو 2

سنڌي ادبي بورڊ پاران نامياري تاريخدان، محقق پير حسام الدين راشدي جي 44 ورسيءَ جي موقعي تي سندس نئون ڪتاب شايع ڪيو ويو

جام شورو (د ر) سنڌي ادبي بورڊ پاران بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: آءِ جي سنڌ جاويد عالم اوڍو پوليس ميوزيم بابت اجلاس کي خطاب ڪري رهيو آهي

ملڪ ۾ پيٽروليم شين ۽ سولر سسٽم وڌيڪ مهانگو ٿيڻ جو خدشو

آءِ ايم ايف جا سخت شرط: نئين ڪاروبارن ۽ نون گهرن تي به ٽيڪس لڳائڻ جو مطالبو

نئين وفاقي بجيٽ ۾ ٽيڪس اوڳاڙين جو هدف 15 هزار 600 ارب رپين کان وڌيڪ رکڻ جي تجويز

مالي سال جي پهرين 9 مهينن ۾ ٽيڪس اوڳاڙي ۾ گهٽتائي 600 ارب رپين کان وڌڻ جو خدشو آهي: ايف بي آر

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) انٽرنيشنل مانيٽري فنڊ (آءِ ايم ايف) پيٽروليم شين ۽ سولر سسٽم تي 18 سيڪڙو جي ايس ٽي لاڳو ڪرڻ جو مطالبو ڪري ڇڏيو آهي جنهن ڪانپوءِ پيٽروليم شين ۽ سولر سسٽم وڌيڪ مهانگي ٿيڻ جو خدشو آهي. آءِ ايم بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

سنڌ ۾ 17 ضلعن ۾ بلدياتي ادارن جي 45 خالي سيٽن تي ضمني چونڊن جو شيڊول جاري

اليڪشن ڪميشن طرفان جاري ڪيل شيڊول موجب چونڊ عمل سياڻي 2 اپريل کان شروع ٿيندو

اميدوار 6 کان 8 اپريل تائين نامزدگي ڪاغذجمع ڪرائيندا جانچ پڙتال 13 کان 15 اپريل تائين ٿيندي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ ۾ ضمني بلدياتي چونڊن لاءِ شيڊول جاري ڪيو ويو آهي جنهن تحت صوبي جي 17 ضلعن ۾ بلدياتي ادارن جي 45 مختلف خالي ٿيل نشستن تي چونڊون 17 مئي تي منعقد بقايا نمبر 39 ڏسو صفحو 2

ملير ۾ واٽر بورڊ جي ڪليل پاڻي لائن ۾ ڪري پيل ٻيءَ ۽ پٽ کي ريسڪيو ٽيم بچائي ورتو

ڪراچي (بيورو رپورٽ) گهگهر سيمينٽ بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

پيپلز پارٽي وڏي جماعت آهي عوام جي خدمت ڪرڻ منهنجو فرض آهي: جميل سومرو

سوشل ميڊيا تي منهنجي خلاف ڪردار ڪشي ڪندڙن کي ڪٽائي جو منهن ڏسڻو پوندو

لاڙڪاڻي جي رائيس ڪئنال جي ڪپن کي پڪو ڪري ديوار ڏياري گرين بيلٽ قائم ڪيو ويندو

لاڙڪاڻو(بيورو رپورٽ) لاڙڪاڻي ۾ پاڪستان پيپلز پارٽي جي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري جي پوليٽيڪل سيڪريٽري ايم پي اي جميل احمد سومرو سان ڪالهه لاڙڪاڻو پريس ڪلب جي صدر نويد لاڙڪ جي اڳواڻي ۾ صحافين جي وفد ملاقات ڪئي ان موقعي تي ايم پي اي جميل بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ فائر سيفٽي قانونن تي عملدرآمد نه ڪرڻ خلاف ڪريڪ ڊائون، 200 دڪان سيل

اسسٽنٽ ڪمشنر جي اڳواڻي ۾ انتظاميا پاران فائر سيفٽي قاعدن تي عمل نه ڪندڙن خلاف سخت قدم کنيو ويو

هاشو سينٽر ۾ اڳواٽ نوٽيس ۽ تنبيهه باوجود عملدرآمد ڪرڻ تي 200 دڪانن کي سيل ڪيو ويو

سمورا ڊپٽي ڪمشنر پنهنجي علائقن ۾ عمارتن کي فائر سيفٽي قاعدن تي عمل ڪرڻ جا پابند بڻائين: ڪمشنر

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي ۾ فائر سيفٽي قانونن تي عملدرآمد نه ڪرڻ خلاف انتظاميا جو ڪريڪ ڊائون جاري، ڪراچي شهر ۾ فائر سيفٽي قاعدن تي عمل نه ڪندڙن خلاف انتظاميا سخت قدم کڻندي هاشو سينٽر جون لڳ ڀڳ 200 دڪان سيل ڪري ڇڏيا آهن اسسٽنٽ ڪمشنر صدر غضنفر پراڻ ڪارروائي ڪندي ٻڌايو بقايا نمبر 40 ڏسو صفحو 2

ايران ۾ اسرائيل جي حملي ۾ شهيد ٿيل پاڪستاني شهري ياسر خان جو مڙهه وارثن حوالي

شهيد جو مڙهه تافتان بارڊر ذريعي آندو ويو جنهن وارثن ۽ ايڌي سينٽر جي عملي وصول ڪيو

مڙهه کي ايڌي ايمبولينس ذريعي ڪراچي لاءِ روانو ڪيو ويو آهي، ٻه زخمي اسپتال منتقل

ڪراچي (بيورو رپورٽ) 23 مارچ تي ايران بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ انسانيت جو خوبصورت مثال معصوم ٻارڙي زينب بتول ايران ۽ لبنان جي جنگي متاثرن لاءِ پنهنجي عيدي عطيو ڪري ڇڏي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڪراچي ۾ انسانيت بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ايئرپورٽ تي ڪارروائي، سعودي عرب ۾ سرگرم ٻه پيشه فقير گرفتار

ڪراچي (بيورو رپورٽ) فيڊرل بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 2

سنڌ ۾ نئون تعليمي سال اڄ کان شروع، اسڪولن ۾ هفتي جا ٻه ڏينهن موڪل جو فيصلو

اسٽيئرنگ ڪميٽي جي فيصلي تي عمل ڪندي تعليمي سال باقاعده پهرين اپريل کان شروع ڪيو پيو وڃي

ڪفايت شعاري قدمن تحت اسڪولن ۾ به ڏينهن جمع ۽ ڇنڇر موڪل جو فيصلو ڪيو ويو آهي: سردار شاهه

استادن جي محنت، شاگردن جي دلچسپي ۽ والدين جي جذبي لاءِ نيڪ تمنائون آهن: صوبائي وزير

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ ۾ نئون تعليمي سال اڄ پهرين اپريل کان شروع ٿيندو جڏهن ته اسڪولن ۾ هفتي ۾ ٻه ڏينهن موڪل ڏيڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي صوبائي وزير تعليم سيد سردار علي بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

اسلام ڪوٽ ۾ بجير برادري جي ماڻهن سروي ٻني تي قبضو خلاف احتجاج

اسلام ڪوٽ (ن ع) اسلام ڪوٽ ۾ بجير برادري جي ماڻهن پاران سروي ٻني تي قبضو ڪندڙن خلاف احتجاج، انهي سلسلي ۾ احتجاج ڪندڙن خميسو بجير،حيدر بجير،قربان بجير،اسلم بجير،لالو بقايا نمبر 41 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: اين ڊي ايم اي هيڊ ڪوارٽر ۾ اسٽريٽجڪ جائزو ورتو پيو وڃي

ڪويت: دبئي بندرگاهه ويجهو خام تيل جي ٽينڪر السلامي تي حملي بعد دونهون اڏري رهيو آهي

Daily Ibrat Karachi Wednesday 1st April 2026
سال (18) اربع پهرين اپريل 2026ع 12 شوال المڪرم 1447 هه صفحا 6 - ملهه 30 ويپم شمارو (189)
Daily Ibrat Hyderabad Wednesday 1st April 2026

بقايا | 1 | بمباري

نشانو بڻائڻ جي دعويٰ ڪئي آهي جڏهن ته اٽڪل 40 هٿيار ڦاهڻ ۽ تحقيقاتي مرڪزن تي حملا ڪيا ويا. اصفهان ۾ ڌماڪن جي وڊيو ڊونلڊ ٽرمپ پنهنجي سوشل ميڊيا اڪائونٽ تان به شيئر ڪئي. آمريڪي اخبار موجب، 2 هزار پائونڊ وزني بم سان هٿيارن جي ذخيرن کي نشانو بڻايو ويو هڪ آمريڪي اهلڪار وال اسٽريٽ جرنل کي ٻڌايو ته اصفهان ۾ 2000 ڪلوگرام وزني بنڪر بسٽر بم استعمال ڪيو ويو ۽ زمين اندر موجود ٽاڪن کي تباهه ڪندڙ گولا بارود به استعمال ڪيو ويو آمريڪا ۽ اسرائيل طرفان اصفهان تي بمباري کي ايران خلاف جاري جنگ ۾ هينئر تائين سڀ کان خطرناڪ بمباري قرار ڏنو پيو وڃي ايراني فوج اصفهان ويجهو 30 ملين ڊالر ماليت جو آمريڪي ريپر ڊرون ڪيرائڻ جي دعويٰ ڪئي آهي جڏهن ته لبنان محاذ تي حزب الله هٿان وڏيڪ اسرائيلي فوجين جي مارجڻ جا اطلاع مليا آهن. ٻئي پاسي سمنڊن ۾ تيل جي جهازن کي نشانو بڻائڻ جي واقعن عالمي واپار کي پريشاني ۾ وجهي ڇڏيو آهي جتي دبئي ويجهو ڪويتي تيل جي جهاز تي ڊرون حملي ڪانپوءِ باهه لڳڻ واري واقعي وڏي ڇڪتاڻ پيدا ڪري ڇڏي آهي جڏهن ته ايران پاران وڌيڪ 20 پاڪستاني جهازن کي گذرڻ جي اجازت ڏيڻ تي پڻ اتفاق ڪيو ويو آهي هواڏانهن پينٽاگون طرفان آمريڪي دفاعي وزير بابت سيڙپڪاري واري خبر رد ڪري ڇڏي آهي دبئي ويجهو سمنڊ ۾ ڪويتي جهنڊي واري آئل ٽينڪر تي حملي ڪانپوءِ جهاز ۾ باهه لڳي وئي پرڏيهي خابرو اداري جي رپورٽ موجب، ڪچي تيل سان ڀريل آئل ٽينڪر کي نشانو بڻايو ويو جنهن ڪانپوءِ جهاز ۾ باهه لڳي وئي اماراتي اختيارين موجب، ڪويتي جهنڊي واري آئل ٽينڪر السلمي تي ڊرون حملي ڪانپوءِ لڳل باهه تي ضابطو آندو ويو آهي. جڏهن ته ڪنهن به قسم جو تيل وهڻ يا عملي کي جاني نقصان ناهي ٿيو شپنگ ڊيٽا موجب، هي جهاز چين جي شهر چنگ ڊائو ڏانهن وڃي رهيو هو ۽ ان ۾ لڳ ڀڳ 12 لک بيرل سعودي ڪچو تيل ۽ 8 لک بيرل ڪويتي ڪچو تيل موجود هو ذريعن موجب، امڪان ظاهر ڪيو پيو وڃي ته ...

آهي ۽ تازي اجلاس ۾ سيڪيورٽي ۽ استحڪام بابت نون خيالن جي ضرورت تي زور ڏنو ويو آهي“ رپورٽ موجب، اسلام آباد ۾ ڪيترائي اصولي فيصلا ڪيا ويا ۽ ان ڳالهه تي اتفاق ڪيو ويو ته ايندڙ اجلاس ترڪي ۾ ٿيندو. ان حوالي سان وڌيڪ تفصيل ظاهر ناهن ڪيا ويا. تجزيي نگارن جو موجب، ترڪي ۽ پاڪستان جي اتحاد ۾ مصر ۽ سعودي عرب جي شموليت سان اهو پيغام ملي ٿو ته اسلامي دنيا جا فيصلا ”هاڻي اسان پاڻ ڪنداسين“

بقايا | 5 | هدايتون

ڪرڻ ۽ پيٽروليم مصنوعات جي اسمگلنگ ۽ ذخيره اندوزي جي خلاف سخت قدمن جي هدايت ڪئي آهي ڪالهه اڱاري ڏينهن وزيراعظم محمد شهباز شريف جي صدارت ۾ خطي جي صورتحال جي ڏس ۾ پيٽروليم مصنوعات جي سپلاءِ چين بجيٽ ۽ ڪفايت شعاري جي لاءِ جاري قدمن جي لاڳو جي حوالي سان اجلاس ٿيو جنهن ۾ گهٽ آمدني وارن طبقن کي موجوده صورتحال جي ڏس ۾ رليف پهچائڻ جي حوالي سان قدمن جو جائزو ورتو ويو. وزيراعظم آفيس جي ميڊيا ونگ پاران جاري بيان موجب وزيراعظم لاڳاپيل وزارتن کي صوبن سان مشاورت ڪانپوءِ حتمي تجويزون پيش ڪرڻ جي هدايت ڪئي هن پيٽروليم مصنوعات جي اسمگلنگ ۽ غيرقانوني ذخيره اندوزي جي خلاف سخت قدمن جي هدايت ڪئي وزيراعظم چيو ته گذريل ڪن هفتن ۾ وفاقي حڪومت گهٽ آمدني واري طبقي کي رليف فراهم ڪرڻ جي حوالي سان اهم قدم کنيا ۽ اڳتي به غريب طبقي جي رليف جي لاءِ قدم جاري رهندا.

بقايا | 6 | برسات جا امڪان

جوامڪان آهي موسميات کاتي ءِموسم بابت جاري ڪيل ماڊلز اڳڪٿي ڪئي آهي ته سنڌ ۾ 2اپريل کان برسات جاوسڪارا شروع ٿي ويندا جيڪي 3اپريل کان 4اپريل تائين سجي سنڌ ۾ برسات جوامڪان آهي ڪراچي ڊويزن حيدرآباد ڊويزن ميرپورخاص ڊويزن شهيدبينظيرآباد نواب شاهه ڊويزن سکرڊويزن ۽لاڙڪاڻي ڊويزن ۾ گجگوڙ ڪندڙ تيز هوائن سان برسات جوامڪان آهي

بقايا | 7 | هدايت

...

آفيس آف دي ايگزيڪيوٽو انجنيئر
هاءِ وي ڊويزن، ٽنڊو محمد خان

NO.EE/TC/G-55/T.M.Khan/285 Dated. 30-03-2026

(EPADS سسٽم) ٽينڊر گهرائڻ لاءِ نوٽيس

ايگزيڪيوٽو انجنيئر، هاءِ وي ڊويزن، ٽنڊو محمد خان، ”اي پاڪ ايڪوزيشن اينڊ ڊسپوزل سسٽم (EPADS)“ جي ويب سائيٽ ذريعي http://portalsindh.eprocure.gov.pk/ تي هيٺين ڪمن لاءِ اي-آڇون گهرائي ٿو. دلچسپي رکندڙ ماڻهو، ٺيڪيدار، ڪمپنيون يا فرمون جيڪي EPADS، PPRA ۽ پاڪستان انجنيئرنگ ڪائونسل (PEC) (2025-2026) سان لاڳاپيل ڪيٽيگريءَ ۾ رجسٽرڊ آهن ۽ جن وٽ صحيح رنيوئل لمٽ موجود آهي، اهي حصو وٺڻ جا اهل آهن.

شمار نمبر	ڪم جو نالو	ڪُل رقم (ملين ۾)	5% سوٽي رقم (ملين رپين ۾)	ٽينڊر في (CDR جي شڪل ۾)	ڪم مڪمل ڪرڻ جو مدو	PEC ڪيٽيگري
1	ٽنڊو محمد خان شهر جي ميونسپل ڪميٽي وارڊ نمبر 01، 03، 06، 11 ۽ 12 ۾ پيوند بلاڪن جي اڏاوت.	14.00 (M)	0.7000 (M)	5000/-	12 مهينا	لاڳاپيل ڪيٽيگري
2	مرتضيٰ چوڪ کان مير سجاد ٽالپر تائين پيوند بلاڪن جي اڏاوت.	19.00 (M)	0.9500 (M)	5000/-	12 مهينا	لاڳاپيل ڪيٽيگري
3	ٽنڊو محمد خان ملاڪاتيار روڊ کان ڳوٺ ڪڙهالي شريف روڊ ميل 0/0_0/3+145 لنڪ روڊ جي ٻيهر اڏاوت.	17.00 (M)	0.8500 (M)	5000/-	12 مهينا	لاڳاپيل ڪيٽيگري

02. درخواست ڏيڻ جو طريقو

- دستاويز هن ويب سائيٽ http://portalsindh.eprocure.gov.pk/ تان ڊائون لوڊ ڪري سگهجن ٿا.
- واڪ دستاويز پوسٽ ٿيڻ جي تاريخ کان وٺي جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ تائين EPADS تي موجود رهندا.
- جمع ڪرائڻ جو طريقو: آڇون صرف EPADS سسٽم ذريعي اليڪٽرانڪ طريقي سان جمع ڪرائي سگهبيون. ڪا به مينوئل، فزيڪلي يا ڪوريئر ذريعي موڪليل درخواست قبول نہ ڪئي ويندي.
- بڊ سيڪيورٽي ۽ ٽينڊر في: ڪال ڊپازٽ رسيد (CDR) جي صورت ۾ بڊ سيڪيورٽي ۽ ٽينڊر في جون اسڪين ٿيل ڪاپيون EPADS تي اپ لوڊ ڪرڻيون پونديون. اصل دستاويز آڇ جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ تائين آفيس ايگزيڪيوٽو انجنيئر هاءِ وي ڊويزن، بي اينڊ آر ڪالوني، مين حيدرآباد-بدين روڊ، ٽنڊو محمد خان ۾ جمع ڪرائڻا پوندا.
- اپ لوڊ ڪيل سڀئي دستاويز پروپرائيٽر پاران صحيح ۽ مهر لڳل هجڻ گهرجن.

03. واڪ جمع ڪرائڻ ۽ کولڻ جو پروگرام:

- E-PADS واڪ جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ (ٽيڪنيڪل/فنانشل): پهرين ڪوشش لاءِ 20-04-2026 صبح 10:00 وڳي تائين ۽ ٻي ڪوشش لاءِ (جيڪڏهن ٽينڊرن جو جواب نہ مليو) آڇ جمع ڪرائڻ جي آخري تاريخ 05-05-2026 صبح 10:00 وڳي تائين هوندي.

شمار نمبر	تفصيل	پهرين ڪوشش	ٻي ڪوشش (ٽينڊرز جي موٽ نہ ملڻ جي صورت ۾)
2	آڇ جو کولڻ: ٽيڪنيڪل آڇون مٿي ڄاڻايل تاريخ تي EPADS ذريعي عوامي طور کوليون وينديون.	22-04-2026 صبح 11.00 وڳي	07-05-2026 صبح 11.00 وڳي تائين

- صرف انهن آڇ ڏيندڙن جون فنانشل آڇون کوليون وينديون جيڪي ٽيڪنيڪل طور تي اهل قرار ڏنا ويندا. ناڪام ٽيڪنيڪل آڇ ڏيندڙن جون فنانشل آڇون اڻ کليل رهنديون/واپس ڪيون وينديون.

04. لازمي شرط:

1. اليڪٽرانڪ آڇ جا سڀ دستاويز / صفحا اسڪين ڪرڻ ۽ اپ لوڊ ڪرڻ کان اڳ صحيح ۽ مهر لڳل هجڻ گهرجن.
2. آڇ جو ڪارآمدي مدو 90 ڏينهن آهي.
3. شرطيا ٽينڊرن تي غور نہ ڪيو ويندو

05. اهليت جو معيار

1. درست PEC (لاڳاپيل ڪيٽيگري ۾)، NTN، ۽ SRB (ايڪٽو ٽيڪس پيئر اسٽيٽس).
2. تجربو: گذريل 5 سالن ۾ ساڳي نوعيت جي ڪمن جي تڪميل:
   (i) ساڳي نوعيت جو هڪ ڪم جنهن جي قيمت اندازي مطابق قيمت جي گهٽ ۾ گهٽ %80 هجي.
   (ii) ساڳي نوعيت جا ٻہ ڪم جن مان هر هڪ جي قيمت اندازي مطابق قيمت جي گهٽ ۾ گهٽ %50 هجي.
3. فرم سان هن وقت ملازم سول ۽ اليڪٽريڪل انجنيئرنگ/ٽيڪنيڪل اسٽاف جو (تصديق ٿيل CVs سان گڏ) بايو ڊيٽا.
4. گذريل 5 سالن جو سراسري سالياني مالي ٽرن اوور پراجيڪٽ جي برابر قيمت کان گهٽ نہ هجڻ گهرجي.
5. درست NTN ۽ SRB رجسٽريشن سرٽيفڪيٽ. "Active Taxpayer" اسٽيٽس هجڻ لازمي آهي ۽ گذريل 3 سالن جون انڪم ٽيڪس ريٽرن رسيدون مهيا ڪرڻيون پونديون.
6. -/500 رپين جي اي-اسٽامپ پيپر تي تازو حلف نامو جنهن ۾ ڄاڻايل هجي تہ فرم بليڪ لسٽ ٿيل ناهي، ڪو بہ قانوني تڪرار ناهي، ۽ فراهم ڪيل سموري ڄاڻ درست آهي.
7. فرم جي نالي تي گذريل 3 سالن جي بئنڪ اڪائونٽ اسٽيٽمينٽ.
8. گذريل 3 سالن جون سالياني آڊٽ رپورٽون جيڪي صرف ICAP رجسٽرڊ فرمز جون هجن.
9. پنهنجي يا مسواڙ تي ورتل مشينري/اوزارن جي فهرست دستاويزي ثبوتن سان گڏ.
10. اسفالٽ جي ڪمن لاءِ اسفالٽ پلانٽ، ٽينڊم رولر، PTR، ۽ پيور مشين جي ملڪيت يا مسواڙ جو دستاويزي ثبوت لازمي آهي.
11. بڊ سيڪيورٽي پاڪستان جي ڪنهن بہ شيڊول بئنڪ مان ڪال ڊپازٽ رسيد (CDR) جي صورت ۾ هجڻ گهرجي.
12. -/500 رپين جي اي-اسٽامپ پيپر تي تازو حلف نامو تہ فرم کي ڪڏهن بہ ڪنهن سرڪاري/نيم سرڪاري يا خودمختيار اداري پاران بليڪ لسٽ ناهي ڪيو ويو
13. جوائنٽ وينچرز (JV) جي اجازت نہ هوندي.
14. نمائندن کي مالڪ پاران صحيح ڪيل جڊيشل اسٽامپ پيپر تي اٿارٽي ليٽر فراهم ڪرڻو پوندو.

مڪمل ٽيڪنيڪل پروپوزلز جي جائزي لاءِ اهليت جا معيار / ذيلي معيار ها/نہ يا پاس/فيل جي بنياد تي آهن: جيڪڏهن ڪو آڇ ڏيندڙ ڪنهن بہ معيار يا ذيلي معيار ۾ "ها" يا "پاس" حاصل ڪرڻ ۾ ناڪام رهيو تہ هو اهل قرار نہ ڏنو ويندو

مجاز اٿارٽي SPPRA Rules-2010 (تاحال ترميم شده) تحت ڪنهن بہ يا سڀني درخواستن کي رد ڪرڻ جو حق محفوظ رکي ٿي.

جيڪڏهن حڪومت مقرر تاريخن تي ڪنهن عام موڪل جو اعلان ڪري ٿي، تہ ٽينڊر اينڊڙ ٻئي ڪم ڪار واري ڏينهن تي، SPPRA 2010 جي رول 41(B) جي مطابق معمول جي شيڊول موجب کوليا ويندا.

ايگزيڪيوٽو انجنيئر
هاءِ وي ڊويزن
ٽنڊو محمد خان

I WORK FOR SINDH www.iwork4sindh.com JOB PORTAL BY INFORMATION DEPARTMENT INF/KRY/1251/2026

دائريڪٽوريٽ آف ٽائون پلاننگ، ملير ڊولپمينٽ اٿارٽي

فون نمبر: 70-99244761 فيڪس نمبر: 99244766
اي ميل: Info@mda.gos.pk
هيڊ آفيس: G-4/B، بلاڪ-17، گلشن اقبال، ڪراچي

عام اطلاع

عنوان: پلاٽ نمبر VIII G/17/2/A جي 383.44 اسڪوائر يارڊ زمين تي بدل مجوزه ڪمرشل لي آئوٽ پلان جي منظوري، جيڪو سروي نمبر 278/7، ديهه ٿاٿو، تعلقو مراد ميمڻ، ضلعو ملير ڪراچي مان آهي.

هر عام وخاص کي اطلاع ڏوڄي تہ ايڊيشنل ڊپٽي ڪمشنر-I، ضلعو ملير، ڪراچي پاران سروي نمبر 278/7 ديهه ٿاٿو، تعلقو مراد ميمڻ، ضلعو ملير، ڪراچي مان پلاٽ نمبر G-17/2/A جي 383.44 اسڪوائر يارڊ زمين جي مالڪي جي تصديق ڪري ڊائريڪٽر جنرل MDA جي نالي موڪلي وئي آهي. هيءَ زمين مسٽر عبدالرشيد پٽ محمد آصف (CNIC نمبر 42301-2727786-5)، رهائشي مدني سينٽر JT- 3/8687، گهر نمبر 04، ڪاغذي بازار، ڪراچي، ۽ مسٽر حنيف پٽ انور حسين (CNIC نمبر 42501-9978106-7)، رهائشي گهر نمبر 48، DOSH، فيز-2، ملير ڪينٽ، ڪراچي، پاور آف اٽارني غلام مرتضيٰ پٽ صحبت خان ۽ 25 ٻين جي حق ۾ آهي. ان سلسلي ۾ سندن ليٽر نمبر DC/Malir/K/Rev.Br/469/2026، تاريخ: 20-02-2026، گڏوگڏ مختيارڪار، تعلقو مراد ميمڻ، ضلعو ملير، ڪراچي جو ليٽر نمبر Mukh/M.M/Malir/K/318/2026 تاريخ: 20-02-2026، جنهن جي تصديق اسسٽنٽ ڪمشنر، سب ڊويزن مراد ميمڻ، ضلعو ملير، ڪراچي پاران ليٽر نمبر AC/ Murad Memon /DM/165/2026 تاريخ: 18-02-2026 ذريعي ڪئي وئي آهي، صرف پلاننگ جي نقطہ نظر کان لي آئوٽ پلان جي منظوريءَ لاءِ پيش ڪيو ويو آهي.

ان سلسلي ۾، ملير ڊولپمينٽ اٿارٽي (MDA) ايڪٽ 94-1993ع (ترميمي) ايڪٽ 2013ع ملير ڊولپمينٽ اٿارٽي ٽائون پلاننگ ريگيوليشنز-2015 جي شق نمبر 2-15.5 جي روشنيءَ ۾ هي عوامي اطلاع شايع ڪيو وڃي ٿو جيڪڏهن ڪنهن بہ لاڳاپيل شخص يا اداري کي ڪو بہ اعتراض هجي تہ هو پنهنجو اعتراض سڌو سنئون ڊائريڪٽر جنرل MDA، ڊائريڪٽر (اسٽيٽ اينڊ انفورسمينٽ) يا ڊائريڪٽر ٽائون پلاننگ ڊپارٽمينٽ MDA کي هن نوٽيس جي اشاعت جي تاريخ کان 07 ڪم وارن ڏينهن اندر جمع ڪرائي سگهي ٿو MDA جي آفيس G-4/B، بلاڪ-17، گلشن اقبال، ڪراچي ۾ واقع آهي (فون نمبر: 021-99239120، 021-99244762).

مقرر وقت گذرڻ کان پوءِ مليل ڪنهن بہ اعتراض تي غور نہ ڪيو ويندو.

لوڪيشن پلان:

اسسٽنٽ ڊائريڪٽر (T.P)
ٽائون پلاننگ ڊپارٽمينٽ،
ملير ڊولپمينٽ اٿارٽي
فون: 021-99239120، 021-99244762

I WORK FOR SINDH www.iwork4sindh.com A JOB PORTAL BY INFORMATION DEPARTMENT
INF/KRY/1287/2026

روزاني عبرت

ايڊيٽوريل

وچ اوڀر ۾ جنگي ڇڪتاڻ: سفارتڪاري يا طاقت جو امتحان؟
صفحو 4

شاهد ڪاظمي
جنگي صورتحال ۾ پاڪستان جو ٽياڪڙيءَ وارو ڪردار
صفحو 4

اڄ جيڪڏهن ذوالفقار علي ڀٽو زنده هجي ها!
محمد خان ابڙو
صفحو 4

مختيار انڙ
اڄوڪو ڏينهن - پهرين اپريل
صفحو 4

ٺري ميرواهه تعلقي ۾ واپاري مافيا سرگرم، سرڪاري اگهه تي ڪڻڪ خريد ڪرڻ کان انڪار

سيٺارجا سميت تعلقي ٺري ميرواهه ۾ واپارين جو آبادگارن سان ظلم برقرار، ڪڻڪ جو من پسند اگهه مقرر

منافعي خور واپاري مافيا سرڪاري طور مقرر ڪيل اگهه 3500 رپيا في مڻ تي ڪڻڪ خريد ڪرڻ کان صاف انڪار ڪري ڇڏيو

سرڪاري خريداري مرڪز کولڻ بدران کاتي جا ذميوار آفيسر چپ ۽ خاموش تماشائي بڻيل آهن اسان تباهه ٿي رهيا آهيون: آبادگار

سيٺارجا تيار ٿيل ڪڻڪ جو ڍيڪ، پورهيت ٿريشر هلي رهيا آهن ٻئي طرف ڪڻڪ زمين تي پيل آهي

سيٺارجا(ن ع) سيٺارجا سميت ٺري ميرواهه تعلقي ۾ واپاري مافيا سرگرم سرڪاري اگهه تي ڪڻڪ خريد ڪرڻ کان انڪار آبادگارن جا واپارين لاهه ڪڍي ڇڏيا، آبادگارن سان نسورو ناحق، ٺري ميرواهه تعلقي جي آبادگارن ڊي سي خيرپور کان فوري نوٽيس وٺڻ جو مطالبو آهي تفصيلي رپورٽ موجب سيٺارجا سميت تعلقي ٺري ميرواهه ۾ واپارين جو آبادگارن سان ظلم برقرار آهي واپارين پنهنجا من پسند ڪڻڪ جا ريٽ مقرر ڪري ڇڏيا آهن ٺري ميرواهه تعلقي ۾ ڪڻڪ جي خريداري سنگين خطرناڪ صورتحال پيدا ٿي وئي آهي جتي منافعي خور واپاري مافيا سرڪاري طور مقرر ڪيل اگهه 3500 رپيا في مڻ تي ڪڻڪ خريد ڪرڻ کان صاف انڪار ڪري ڇڏيو آهي جنهن ڪري آبادگار سخت پريشاني ۾ مبتلا ٿي ويا آهن ان حوالي سان آبادگارن محمد علي علي اظهر بابو ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ سخت احتجاج ڪندي چيو آهي ته حڪومت پاران مقرر ڪيل 3500 رپيا في مڻ جي واضح اگهه هوندي به هتان جا واپاري ان جي ابتڙ خريداري ڪري رهيا آهن آهي جتي واپاري زبردستي 2800 کان 3000 رپين ۾ ڪڻڪ خريد ڪري رهيا آهن سرڪاري خريداري مرڪز کولڻ بدران کاتي جا ذميوار آفيسر چپ ۽ خاموش تماشائي بڻيل آهن جنهن سان آبادگارن جو معاشي قتل ٿي رهيو آهي هنن وڌيڪ چيو ته خوراڪ کاتو مڪمل طور ناڪام ٿي چڪو آهي ۽ هاڻي اهو ادارو آبادگارن لاءِ سهارو نه پر عذاب بڻجي ويو آهي باردانو جي ورهاست به شفاف نه پر ڪرپشن جو شڪار آهي جتي بااثر واپارين کي ترجيحي بنيادن تي باردانو ڏئي کين ناجائز فائدو پهچايو پيو وڃي جڏهن ته اصل حقدار آبادگار دربدر ٿي رهيا آهن هنن چيو ته علائقي ۾ ڪڻڪ جو ڀرپور فصل تيار آهي پر خوراڪ کاتي جي بي حسي ۽ بي عملي سبب آبادگارن جي سالن جي محنت تباهه ٿيڻ جي ڪناري تي بيٺي آهي موسمي حالتن جي خراب ٿيڻ ۽ امڪاني برساتن سبب کليل ميدانن ۾ پيل ڪڻڪ ڪنهن به وقت برباد ٿي سگهي ٿي جنهن جو سڄو ذميوار لاڳاپيل عملدار هوندا هنن اعليٰ اختيارين کان گهر ڪئي ته گهٽ اگهه تي ڪڻڪ خريد ڪندڙ واپارين خلاف سخت ڪارروائي ڪري ۽ آبادگارن کان سرڪاري اگهه تي ڪڻڪ خريد ڪئي وڃي

تعلقي ڪنڊيارو جي ڪئنال مان نڪرندڙ منٺيءَ واري مامري جو اينٽي ڪرپشن طرفان نوٽيس وٺڻ باوجود اڳڀرائي نه ٿي

ايس ڊي او بيلدار، سب داروغن کان انڪوائري لاءِ اينٽي ڪرپشن کاتي طرفان طلب ڪرڻ باوجود پيش نه ٿيا

هڪ سال گذري وڃڻ باوجود به پيش نه ٿيڻ ڪري انڪوائري مڪمل نه ٿي سگهي، منٺي ڪڍڻ جو سلسلو جاري

درگاهه سچل حضرت سرمست رح جي لائبريري جوڙڻ لاءِ سنڌ حڪومت پاران 5 ڪروڙ رپين جي گرانٽ منظور

سنڌ حڪومت پاران 5 ڪروڙ رپين جي گرانٽ منظور ڪرڻ تي سچل جي زائرين ۾ خوشيءَ جي لهر ڇانئجي وئي

غلام الله جي رهواسڻ جو مڙس سميت ڌرڻي ۾ احتجاج

ڌر غلام الله جي رهواسڻ احتجاج ڪندي

ٽيليسيميا پيشنٽس ويلفيئر سوسائٽي جي وفد جي رئيس نظير احمد راهو سان ملاقات

ٽائون ميونسپل ڪارپوريشن مڪهيڙيو جي چيئرمين پاران رين ايمرجنسي لاڳو

ڪمشنر سکر پاران گورنمينٽ بوائز هائير سيڪنڊري اسڪول پنو عاقل جو دورو

سکر ڪمشنر عابد سليم قريشي امتحاني سينٽر جو دورو ڪندي

وڏي وزير ۽ وفاقي محتسب ۾ ملاقات اڳڀرائي قرار

ٽنڊوڄام جي علائقي مير ڪالوني ۾ ڊسپوزل جو کليل کوهه رهواسين لاءِ خطرو بڻيل

ڊسپوزل جي کوهه کي ڪابه حفاظتي ديوار نه هجڻ سبب ڪنهن به وقت ڪو سانحو پيش اچڻ جو خدشو

گهٽي جي رهواسين پنهنجي طور تي ڊسپوزل جي کوهه کي ڪاٺين جو جهنگلو ڏيڻ باوجود خطرو بدستور برقرار

کوهه کي ديوار ناهي، گهٽي کي پڪو ڪرڻ جو ڪم به يوسي چيئرمين هڪ سال کان اڌ ۾ ڇڏي غائب ٿي ويو آهي: رهواسي

ٽنڊوڄام مير ڪالوني ۾ ڊسپوزل جو کليل کوهه

ٽنڊوڄام(ا ر) ٽنڊوڄام جي علائقي مير ڪالوني ۾ ڊسپوزل جو کليل کوهه رهواسين لاءِ خطرو بڻيل آهي يوسي 66 جي علائقي مير ڪالوني جي پهرين گهٽي جي ڪني پاڻي جي ڊسپوزل جي کوهه کي ڪابه حفاظتي ديوار نه هجڻ سبب ڪنهن به وقت ڪو سانحو پيش اچي سگهي ٿو ڪني پاڻي سان ڀريل ڊسپوزل کليل حالت ۾ آهي ۽ ان کي ڪابه حفاظتي ديوار نه آهي جنهن سبب ڪنهن به وقت ڪالوني جو رهواسي يا ڪو معصوم ٻار هن کوهه ۾ ڪري سگهي ٿو گهٽي جي رهواسين پنهنجي طور تي ڊسپوزل جي کوهه کي ڪاٺين جو جهنگلو ڏنو آهي پر خطرو پنهنجي جاءِ تي موجود آهي گهٽي جي رهواسين اعجاز سومرو سهيل سيال ۽ ٻين چيو آهي ته گهٽي جي نالي‌ءَ هيٺ هجڻ سبب ڪني پاڻي جي نيڪال لاءِ اسان پنهنجي مدد پاڻ تحت ڊسپوزل ٺهرائي ان تي موٽر لڳرايو آهي هنن چيو ته اسان جي گهٽي کي پڪو ڪرڻ جو ڪم به يوسي چيئرمين هڪ سال کان اڌ ۾ ڇڏي غائب ٿي ويو آهي هنن چيو ته وس وارن مير ڪالوني کي ٽڪرو ڪري ڇڏيو آهي هنن گهر ڪئي ته ڊسپوزل جي کوهه کي چوديواري ڏئي علائقي واسين جي جانين کي محفوظ بڻايو وڃي واضح رهي ته به ڏينهن اڳ پڻ يوسي 66 ۾ هڪ معصوم ٻار مين هول ۾ ڪري پيو هو جنهن کي پاڙي وارن وڏي جدوجهد بعد زخمي حالت ۾ ٻاهر ڪڍيو هو

هالا ۾ بنا لائسنس جي هلندڙ ميڊيڪل اسٽور ۽ عطائي ڊاڪٽر موت جا سوداگر بڻجي ويا

سکر تعليمي بورڊ جي انتظام هيٺ نائين ۽ ڏهين ڪلاس جا امتحان وٺڻ جو سلسلو جاري

سڪرنڊ جي سينئر صحافي قاضي جاويد سائين جي گهر تي حملي خلاف ڪٺ

سڪرنڊ سڪرنڊ جي سينئر صحافي قاضي جاويد سائين جي گهر تي حملي خلاف ڪٺ ۾

سڳيون جي ڪچي واري علائقي ۾ نوجوان کي نانگ ڪکي ويو

سڳيون نانگ ڪکيل نوجوان اسپتال ۾ داخل آهي

اسسٽنٽ ڪمشنر نيو سکر گورنمينٽ گرلز هاءِ اسڪول نيو پنڊ جو دورو

سنڌ پيپلز يوٿ جو اڳوڻو صدر امجد بلوچ ٽنڊوالهيار ڀيٽو

نئون ڪوٽ سب ڊويزن ۾ پاڻي چوري ٿيڻ واري معاملي جو نوٽيس

آبپاشي انجنيئر پاران پان شاخ ۽ ڏڙيلو شاخ جو دورو، ٽنل واٽر بند ڪرڻ جو حڪم

پاڻي چوري ۾ ملوث عملدارن کي ڪنهن به صورت ۾ بخش نه ڪبو: آبپاشي انجنيئر

نفيس نگر(ن ع) ڏنئون ڪوٽ سب ڊويزن جي پان شاخ جو ريگيوليٽر وڪان ڏکوڙڙ ۽ ڏڙيلو شاخ جا ٽيل وارا واٽر ڪورس ڪوڙي پاڻي وکرو ڪرڻ واري معاملي جون ميڊيا تي خبرون اچڻ بعد آبپاشي انجنيئر نوٽيس ورتو ۽ ايم ڊي منصور ميمڻ جي خاص هدايتن تي چاڪايل ٻنهي شاخن جو دورو ڪري پان شاخ جو ڏکوڙڙن ۽ ڏڙيلو شاخ جي ٽنل ٽيل وارن واٽرن جو معائنو ڪيو ان موقعي تي آبپاشي انجنيئر عملدارن مٿان سخت ڪاوڙ جو اظهار ڪندي فوري طور ٽنل واٽرن کي بند ڪرڻ ۽ پان شاخ جي ٽنل ڏکي کي درست ڪرڻ جو حڪم ڏيئي ڇڏيو ان موقعي تي آبپاشي انجنيئر خان محمد ميمڻ ٻڌايو ته پاڻي چوري ۾ ملوث عملدارن کي ڪنهن به صورت ۾ بخش نه ڪبو متاثر آبادگارن سان گڏ آهيان

نفيس نگر آبپاشي انجنيئر ڏڙيلو شاخ ۽ پان شاخ جو دورو ڪندي ٽيل واٽرن جو معائنو ڪندي

ٽنڊوالهيار جي آل پرائيويٽ ڊيلر ايسوسيئيشن پاران مظاهرو

روينيو کاتي خلاف پريس ڪلب آڏو احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو

ٽنڊوالهيار آل پرائيويٽ ڊيلر ايسوسيئيشن جا اڳواڻ روينيو کاتي خلاف احتجاج بعد پريس ڪانفرنس ڪندي

مڪاني اداري جي رٽائرڊ ملازمن پاران پينشن نه ملڻ خلاف احتجاج

ٽنڊوڄام مڪاني اداري جا رٽائرڊ ملازم پينشن نه ملڻ خلاف احتجاج ڪندي

مورو سانحي جي بيگناهه قيدين جي آزادي لاءِ احتجاج جاري

مورو مورو سانحي جي بيگناهه قيدين جي آزادي لاءِ احتجاج ڪيو پيو وڃي

چوهڙجمالي پريس ڪلب ۾ بزرگ شهرين جو احتجاج

خراب گدرو ٽوڙين: شهدادپور ۾ خاصخيلي اتحاد پيا

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
روزاني عبرت
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو ٻاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

اربع - پهرين اپريل 2026ع

وچ اوڀر ۾ جنگي ڇڪتاڻ: سفارتڪاري يا طاقت جو امتحان؟

آمريڪا، ايران ۽ اسرائيل وچ ۾ وڌندڙ ڇڪتاڻ سڄي دنيا جي معاشي ۽ سياسي توازن کي متاثر ڪري رهي آهي. موجوده صورتحال ۾ هڪ پاسي سفارتڪاريءَ جون ڳالهيون هلي رهيون آهن ته ٻئي پاسي فوجي ڪارروايون به جاري آهن. هي سٽون لکڻ وقت ميڊيا تي اها خبر رپورٽ ٿي رهي هئي ته مريڪا ٻه هزار پائونڊ وزني بنڪر بسٽر بم سان ايران تي حملو ڪيو آهي، جنهن جي وڊيو خود امريڪي صدر ٽرمپ شيئر ڪئي آهي جنهن سان عالمي امن لاءِ خطرا اجائي وڌي رهيا آهن جيتوڻيڪ امريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ جي بيانن مان ظاهر ٿئي ٿو ته هو هڪ پاسي ايران سان ڳالهين کي ترجيح ڏئي رهيو آهي ته ساڳئي وقت فوجي آپشن کي به رد نٿا ڪن وائٽ هائوس طرفان اهو به اشارو ڏنو ويو آهي ته ايران سان ممڪن جنگ جي خرچن کي پورو ڪرڻ لاءِ عرب ملڪن کان مالي مدد وٺڻ تي غور ٿي رهيو آهي جيڪو علائقي ۾ نئين سياسي تڪرار کي جنم ڏئي سگهي ٿو اهڙي پاليسي نه رڳو عرب دنيا لاءِ حساس آهي، پر اهو سوال به پيدا ڪري ٿي ته ڇا امريڪا پنهنجي جنگي حڪمت عمليءَ جو بار ٻين ملڪن تي وجهڻ چاهي ٿو؟ هوڏانهن ايران واضح طور تي آمريڪي تجويزن کي "غيرحقيقي ۽ بيوقوفي" قرار ڏئي رهيو آهي. ايران جو موقف آهي ته هو فوجي جارحيت جو شڪار آهي ۽ سندس سموريون ڪوششون پنهنجي دفاع تي مرڪوز آهن ايران پاران آبنائي هرمز مان گذرندڙ جهازن تي ٽول ٽيڪس لڳائڻ ۽ ايٽمي عدم پکيڙ واري معاهدي مان نڪرڻ تي غور ڪرڻ جهڙا قدم عالمي سطح تي ڳڻتي وڌائين ٿا. آبنائي هرمز دنيا جي تيل جي فراهميءَ لاءِ اهم رستو آهي جنهن جي بندش عالمي توانائي مارڪيٽ ۾ شديد بحران پيدا ٿي سگهي ٿو اسرائيل ۽ ايران وچ ۾ سڌي فوجي ڇڪتاڻ به تيزيءَ سان وڌي رهي آهي. تهران ۽ ٻين شهرن تي بمباري، جڏهن ته جواب ۾ ايران پاران اسرائيل جي صنعتي علائقن کي نشانو بڻائڻ صورتحال کي وڌيڪ خطرناڪ بڻائي رهيو آهي. تهران ۽ حيفا جهڙن شهرن ۾ ٿيندڙ حملن جا اثر عام شهرين تي به پئجي رهيا آهن زخمين جو وڌندڙ انگ ۽ بنيادي ڍانچي کي نقصان انساني بحران جو اشارو ڏئي ٿو

هن صورتحال کان پاڻ کي محفوظ رکڻ لاءِ علائقي جا ٻيا ملڪ به ڪوشش ڪري رهيا آهن. برطانيا جي وزيراعظم ڪيئر اسٽارمر صاف لفظن ۾ چيو آهي ته هي سندن جنگ ناهي جڏهن ته اسپين پنهنجون فضائي حدون بند ڪري چڪو آهي. اهڙي طرح عرب ملڪن ۾ به معاشي دٻاءُ وڌي رهيو آهي. اردن طرفان سرڪاري خرچن ۾ گهٽتائي ۽ توانائي بچت جا قدم ان ڳالهه جو ثبوت آهن ته جنگ جا اثر سڌيءَ طرح علائقي جي معيشتن تي پئجي رهيا آهن. ساڳئي وقت سفارتي سرگرميون به جاري آهن. پاڪستان جو ڪردار هن سلسلي ۾ اهميت اختيار ڪري رهيو آهي. جتي نائب وزيراعظم اسحاق ڊار چين جي دوري تي ويل آهي ۽ علائقائي صورتحال تي ڳالهيون ٿيڻيون آهن. چين جي شموليت پڻ اهم آهي، ڇو ته اهو عالمي سياست ۾ هڪ وڏو اثر رکندڙ ملڪ آهي ۽ هو ڪنهن به تڪرار کي گهٽائڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪري سگهي ٿو سعودي عرب، قطر ۽ اردن جي قيادت جي ملاقاتن مان پڻ اهو ظاهر ٿئي ٿو ته عرب دنيا هن بحران کي گهٽائڻ لاءِ سنجيده آهي، محمد بن سلمان شيخ تميم بن حمد آل ثاني ۽ شاهه عبدالله ثاني جي ملاقاتن ۾ امن ۽ استحڪام تي زور ڏنو ويو جيڪو هڪ مثبت اشارو آهي. مصر جي صدر عبدالفتاح السيسي جو بيان به اهميت رکي ٿو جنهن ۾ هن آمريڪا کي اپيل ڪئي ته هو جنگ بند ڪرائڻ ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪري. هن خبردار ڪيو ته جيڪڏهن جنگ جاري رهي ته تيل جون قيمتون 200 ڊالر في بيرل تائين پهچي سگهن ٿيون، جو عالمي معيشت لاءِ هڪ وڏو ڌڪ هوندو

موجوده صورتحال مان اهو صاف ظاهر آهي ته جنگ ڪنهن به مسئلي جو حل ناهي. جيڪڏهن آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ ڳالهين جو عمل ڪامياب نٿو ٿئي ته ان جا نتيجا صرف علائقي تائين محدود نه رهندا، پر سڄي دنيا کي متاثر ڪندا. اهڙي وقت ۾ عالمي قوتن کي ذميواريءَ کان ڪم وٺندي سفارتڪاريءَ کي ترجيح ڏيڻ گهرجي، ڇو ته وچ اوڀر جو امن صرف فوجي طاقت سان نه پر سياسي دانائي، سفارتي حڪمت عملي ۽ باهمي احترام سان ئي ممڪن آهي، جيڪڏهن عالمي اڳواڻن هن موقعي تي صحيح فيصلا نه ڪيا ته هي تڪرار هڪ وڏي جنگ ۾ تبديل ٿي سگهي ٿو جنهن جا اثر نسلن تائين محسوس ڪيا ويندا.

پاڪستان ۾ ڏاڍائين جا ڪيس: انصاف ڏکيو ڇو؟

ايڊيٽوريل ڊيسڪ

پاڪستان ۾ عورتن ۽ ڇوڪرين خلاف جنسي تشدد هڪ انتهائي حساس پيچيده ۽ سماجي طور تي دٻيل مسئلو رهيو آهي. گذريل ڪجهه سالن دوران رياست پاران قانوني سطح تي اهم قدم کنيا ويا آهن جن ۾ ريپ بابت قانونن کي وڌيڪ واضح ڪرڻ سزائن کي سخت ڪرڻ ۽ فاسٽ ٽريڪ عدالتن جو قيام شامل آهي. پر افسوس سان چوڻو پوي ٿو ته تازين رپورٽن مان ظاهر ٿئي ٿو ته اهي سڌارا عملي طور تي متاثر ماڻهن جي زندگين ۾ ڪا وڏي تبديلي آڻڻ ۾ ناڪام رهيا آهن

عالمي تنظيم (Equality Now) جي تازي رپورٽ هن تلخ حقيقت کي بي نقاب ڪري ٿي ته پاڪستان ۾ جنسي زيادتيءَ جي ڪيسن ۾ سزا جي شرح رڳو 0.5 سيڪڙو آهي جيڪا انصاف جي نظام جي ڪمزوريءَ جو واضح ثبوت آهي سوال اهو پيدا ٿئي ٿو ته جڏهن قانون موجود آهن ته پوءِ انصاف تائين پهچ ايتري ڏکي ڇو آهي؟

ان جو پهريون ۽ اهم سبب قانونن تي ڪمزور عملدرآمد آهي. اسان جي ملڪ ۾ اڪثر سٺا قانون نه ناهيا وڃن ٿا پر انهن کي لاڳو ڪرڻ لاءِ نه مناسب وسيلن جو بندوبست ڪيو ويندو آهي ۽ نه ئي لاڳاپيل ادارن جي تربيت تي ڌيان ڏنو ويندو آهي. پوليس کان وٺي پراسيڪيوٽر ۽ عدالتن تائين ڪيترن ئي عملدارن وٽ جنسي ڏوهن بابت جديد قانوني ڄاڻ جي کوٽ آهي، جنهن جي نتيجي ۾ ڪيسن کي پراڻين ۽ محدود تشريحن تحت ڏٺو وڃي ٿو

ٻيو وڏو مسئلو شاهدي گڏ ڪرڻ جي نظام سان لاڳاپيل آهي. جديد دور ۾ ڊي اين اي ۽ ٻين سائنسي ثبوتن کي ڪيسن ۾ اهم حيثيت حاصل آهي پر پاڪستان ۾ اڃا تائين ان شعبي ۾ وڏيون خاميون موجود آهن. ڪيترن ئي علائقن ۾ نه مناسب ليبارٽريون موجود آهن ۽ نه ئي تربيت يافته عملو، جنهن سبب اهم ثبوت ضايع ٿي وڃن ٿا. ان کان علاوه پوليس اڪثر صرف طبعي شاهدي تي ڀاڙي ٿي ۽ ٻين اهم پاسن کي نظرانداز ڪري ٿي، جنهن سان ڪيس ڪمزور ٿي وڃي ٿو.

سماجي رويا پڻ انصاف جي راهه ۾ وڏي رڪاوٽ بڻيل آهن. اسان جي معاشري ۾ اڃا تائين متاثر ماڻهن کي ئي شڪ جي نظر سان ڏٺو وڃي ٿو ۽ کين الزام ڏنو وڃي ٿو عدالتن ۾ به ڪڏهن ڪڏهن اهڙا سوال پڇيا وڃن ٿا، جيڪي متاثر ماڻهن جي عزت ۽ نفس کي مجروح ڪن ٿا. اهڙي ماحول ۾ ڪيترائي متاثر ماڻهو ڪيس داخل ڪرائڻ کان ئي ڪيٻائين ٿا، جنهن سان انصاف جو عمل شروع ٿيڻ کان اڳ ئي ختم ٿي وڃي ٿو.

ان کان علاوه عدالت کان ٻاهران ٿيندڙ غيرقانوني ٺاهه يا ٺيرو وغيره پڻ هڪ سنگين مسئلو بڻيل آهي. بااثر ماڻهو يا ڏريون دٻاءُ ذريعي متاثر خاندانن کي ٺاهه تي مجبور ڪن ٿيون، جنهن سان نه رڳو ڏوهاري بچي وڃن ٿا پر سماج ۾ غلط پيغام پڻ وڃي ٿو ته طاقتور ماڻهن لاءِ قانون نه آهي.

متاثر ماڻهن جي سهائتا يا خدمتن جي کوٽ به هڪ اهم مسئلو آهي قانون موجب متاثر ماڻهن کي قانوني مدد، نفسياتي سهائتا، طبعي علاج ۽ محفوظ رهائش فراهم ٿيڻ گهرجي پر عملي طور تي اهي سهولتون خاص طور تي ننڍن شهرن ۽ ڳوٺاڻن علائقن ۾ ناممڪن بڻيل آهن. نتيجي طور متاثر ٿيل پاڻ کي اڪيلو ۽ غير محفوظ محسوس سمجهن ٿا، جنهن سان انهن جي ذهني ۽ جسماني تڪليف وڌي وڃي ٿي.

پٺتي پيل طبقن سان واسطو رکندڙ عورتون ۽ ڇوڪريون وڌيڪ خطرن کي منهن ڏين ٿيون. خاص طور تي اقليتي برادرين سان تعلق رکندڙ ڇوڪريون اغوا جبري مذهب تبديلي ۽ ننڍي عمر ۾ شادي ٿيڻ جهڙن مسئلن جو شڪار ٿين ٿيون. ساڳي طرح معذور عورتون به عام عورتن جي ڀيٽ ۾ گهڻو وڌيڪ خطري ۾ هونديون آهن. جيڪو اسان جي سماجي تحفظ جي نظام جي ناڪاميءَ کي ظاهر ڪري ٿو.

قانوني سطح تي به ڪجهه اهم خال موجود آهن. مثال طور ازدواجي زيادتيءَ کي واضح طور ڏوهه قرار نه ڏيڻ هڪ وڏو مسئلو بڻيل آهي، جنهن سبب گهڻا ڪيس رپورٽ ٿي نٿا ٿين. اهڙيءَ طرح ٻارن جي شادي بابت مختلف صوبن ۾ مختلف قانون هجڻ سبب قانوني مونجهارو پيدا ٿئي ٿو، جنهن جو نقصان سڌو سنئون ڇوڪرين کي ٿئي ٿو

رپورٽ ۾ Sehar Bandial ۽ Jacqui Hunt جهڙن ماهرن پڻ ان ڳالهه تي زور ڏنو آهي ته پاڪستان ۾ قانونسازيءَ ۾ اڳيرائي ضرور ٿي آهي پر هاڻي اصل ضرورت انهن قانونن تي مؤثر عملدرآمد جي آهي. ان لاءِ نه رڳو وسيلن جي فراهمي ضروري آهي پر احتساب جو هڪ مضبوط نظام به قائم ڪرڻو پوندو.

ان پسمنظر ۾ حڪومت ۽ لاڳاپيل ادارن کي ڪجهه اهم قدم کڻڻ گهرجن پهريون پوليس پراسيڪيوٽرز ۽ ججن لاءِ باقاعده تربيت جو بندوبست ڪيو وڃي ته جيئن هو جديد قانوني تقاضائن کي سمجهي سگهن. ٻيو شاهدي گڏ ڪرڻ جي نظام کي جديد بڻايو وڃي ۽ ڊي اين اي ليبارٽرين جي تعداد ۾ اضافو ڪيو وڃي. ٽيون متاثر ماڻهن لاءِ هڪ ئي هنڌ سڀ سهولتون مهيا ڪرڻ واري نظام کي عملي طور تي لاڳو ڪيو وڃي

جنگي صورتحال ۾ پاڪستان جو ٿياڪڙيءَ وارو ڪردار

شاهد ڪاظمي

اسلام آباد، جيڪو ملڪ جو گاديءَ وارو هنڌ آهي اتي چئن اسلامي ملڪن جي پرڏيهي وزيرن جو هڪ اهم مشاورتي اجلاس ان وقت ٿيو، جڏهن سڄو وچ اوڀر (مڊل ايسٽ) جنگ جي باهه ۾ سڙي رهيو آهي. امريڪا ۽ اسرائيل طرفان ايران تي حملا ڪرڻ ۽ پوءِ ايران طرفان جوابي وار ڪرڻ سبب حالتون ايتريون ته ڳنڀير ٿي ويون آهن جو لڳي ٿو دنيا ڪنهن وڏي عالمي جنگ جي ويجهو پهچي وئي آهي. انهن حالتن کي ڏسندي سڄي دنيا جون نظرون پاڪستان تي لڳل آهن، ڇو ته اهو اجلاس پاڪستان جي ميزباني ۾ ٿي رهيو آهي. ماڻهن کي اميد آهي ته هتي ڪي اهڙا فيصلا يا ڳالهيون نڪرنديون جيڪي جنگ کي روڪڻ ۾ مدد ڏينديون. جيڪي خبرون آيون آهن، انهن موجب هن اجلاس جون شروعاتي ڳالهيون امريڪا ۽ ايران ٻنهي سان شيئر ڪيون ويون آهن ۽ انهن جا نتيجا به هاڪاري پيا لڳن. هن گڏجاڻي جو اصل مقصد اهو هو ته هلندڙ جنگ دوران اهڙا رستا ڳوليا وڃن، جن سان هن ويڙهه کي روڪي سگهجي. سٺي ڳالهه اها آهي ته انهن ڳالهين کي نه رڳو امريڪا، پر ايران به سپورٽ ڪري رهيو آهي. پاڪستان جو پرڏيهي وزير اسحاق ڊار ٻنهي ملڪن سان لاڳيتو رابطي ۾ رهيو آهي، جنهن مان لڳي ٿو ته ڳالهين جي شروعاتي رٿا هاڻي صاف نظر اچڻ لڳي آهي اها ڳالهه بلڪل صاف آهي ته جنگ ڪڏهن به مسئلن جو حل ناهي ٿيندي. نه ئي جنگ ذريعي ڪو پنهنجو خيال يا طاقت ٻين تي مڙهي سگهجي ٿو جيڪڏهن وچ اوڀر جي حالتن کي غور سان ڏٺو وڃي ته اتي جنگ جي باهه ايتري تيزي سان پکڙجي رهي آهي جو اها ڪنهن به وقت وڏي عالمي جنگ ۾ تبديل ٿي سگهي ٿي. هاڻي مختلف ملڪ پنهنجا نوان ساٿي ڳولي رهيا آهن. روس ۽ يوڪرين وارو تڪرار به وڌيڪ خراب ٿي سگهي ٿو، ڇو ته يوڪرين جو صدر به هن وڏي جنگ ۾ شامل ٿيڻ جا اشارا ڏئي رهيو آهي. جيڪڏهن ائين ٿيو ته روس به خاموش نه ويهندو. ان کان علاوه يمن جي خراب حالت، لبنان ۾ وڌندڙ ڇڪتاڻ ۽ سعودي عرب ۽ متحده عرب امارات وچ ۾ اختلاف، اهي سڀ گڏجي سڄي علائقي کي وڏي تباهي ڏانهن وٺي وڃي سگهن ٿا. هاڻوڪي عالمي حالتن ۾، خاص ڪري هن علائقي ۾، وڏن ملڪن جهڙوڪ روس، چين ۽ ڀارت جون نظرون خاص ڪري پاڪستان تي آهن. ڀارت خاص طور تي ڪوشش ڪندو ته پاڪستان کي هن اهم ڪردار مان پري ڪيو وڃي، ڇو ته آپريشن سندور جي ناڪامي کانپوءِ اهو پنهنجي حيثيت بچائڻ چاهي ٿو پر پاڪستان حيرت انگيز طور جنگ ۾ ٽيون ڌر ٿيڻ بدران پاڻ کي هڪ مضبوط صلح ڪرائيندڙ ملڪ طور مڃرايو آهي. جنهن کي امريڪا ۽ ايران به تسليم ڪري رهيا آهن.

اسلام آباد ۾ جيڪا گڏجاڻي ٿي، اها رڳو هڪ عام ملاقات نه هئي، پر اصل ۾ اها پاڪستان جي عزت ۽ حيثيت جو مظاهرو هو. جيڪو هاڻي سڄي دنيا ۾ مڃيو وڃي پيو. هنن واقعن مان صاف ظاهر ٿئي ٿو ته عالمي سطح تي هلندڙ صف بندي ۾ پاڪستان پنهنجي جاءِ مضبوط ڪري چڪو آهي ۽ اڳتي هلي به ان جو ڪردار وڌيڪ اهم ٿيڻ وارو آهي. هر گذرندڙ ڏينهن سان علائقائي ۽ عالمي طاقتن جو پاڪستان تي اعتماد وڌندو پيو وڃي. پر هن صلح ڪرائڻ واري عمل ۾ خليجي ملڪ هڪ عجيب مونجهاري ۾ ڦاٿل آهن ۽ کين واضح فيصلا ڪرڻ ۾ ڏکيائي ٿي رهي آهي. جيڪڏهن پاڪستان انهن ملڪن کي صحيح فيصلو ڪرڻ ۾ مدد ڏئي ٿو ته اها پاڪستان لاءِ وڏي ڪاميابي ٿيندي. لڳ ڀڳ سڀني خليجي ملڪن ۾ امريڪا جا فوجي اڏا موجود آهن ۽ ايران انهن اڏن تي حملا ڪرڻ کي پنهنجو حق سمجهي ٿو. جڏهن ته خليجي ملڪ انهن حملن کي پنهنجي ملڪ تي حملو سمجهن ٿا. انهيءَ ڪري ڪڏهن ڪڏهن هڪ ٻئي خلاف ڌمڪيون به ڏنيون وڃن ٿيون. اهي امريڪي اڏا فوري طور ختم نٿا ٿي سگهن، ڇو ته امريڪا ۽ انهن ملڪن وچ ۾ پراڻو ۽ مضبوط ساٿ موجود آهي. ٻئي پاسي جيڪڏهن خليجي ملڪ سڌو سنئون هن جنگ ۾ شامل ٿي وڃن ٿا، ته پوءِ ايران لاءِ حالت 'مار يا مر' جهڙي ٿي ويندي، يعني هو به سخت جواب ڏيڻ تي مجبور ٿيندو. ايران جڏهن خليجي ملڪن ۾ موجود امريڪي اڏن تي جوابي حملا ڪري ٿو، ته ان جو اثر سڌو انهن ملڪن تي پوي ٿو. نه رڳو انهن جي امن امان واري صورتحال متاثر ٿئي ٿي، پر انهن جي معيشت کي به وڏو نقصان پهچي ٿو. ڪيترن خليجي ملڪن هاڻي تيل کان وڌيڪ سياحت تي ڀاڙڻ شروع ڪيو آهي، پر ايران جي حملن سبب انهن جي سياحت واري منصوبن کي به سخت ڌڪ لڳو آهي. عالمي ميڊيا ۾ اهو به چيو پيو وڃي ته سعودي عرب جو ولي عهد شايد آمريڪي اڳواڻ ٽرمپ کي جنگ جاري رکڻ لاءِ چئي رهيو آهي. جيڪا هڪ دلچسپ ڳالهه آهي، ڇو ته خليجي ملڪ اهو سمجهن ٿا ته جيڪڏهن جنگ ختم ٿي وئي، ته ايران وڌيڪ مضبوط ٿي نڪرندو. جيڪو انهن جي مفادن لاءِ خطرو ٿي سگهي ٿو. انهيءَ ڪري هو هن صورتحال کي پنهنجي نظر سان ڏسي رهيا آهن. اهڙين حالتن ۾ پاڪستان جو ڪردار تمام گهڻو اهم ٿي ويو آهي. پاڪستان، هڪ ميزبان ملڪ هجڻ جي حيثيت ۾، سڀني ڌرين وچ ۾ اعتماد پيدا ڪرڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪري سگهي ٿو ۽ خاص طور سعودي عرب ۽ ايران جي وچ ۾ پل جو ڪم ڪري سگهي ٿو. اسحاق ڊار اڳ ئي ايران جي نمائندي عباس عراقچي ۽ امريڪا سان به هن معاملي تي ڳالهيون ڪري چڪو آهي، تنهن ڪري ايندڙ ڏينهن ۾ پاڪستان جي اهميت وڌيڪ واضح نظر ايندي.

پاڪستان هڪ پاسي ايران کان لکت ۾ اهڙي ضمانت وٺڻ ۾ مدد ڪري سگهي ٿو ته هو خليجي ملڪن خلاف پنهنجون ڪارروايون روڪي ڇڏيندو. ٻئي پاسي، خليجي ملڪن کي به واعدو ڪرڻو پوندو ته اهي پنهنجي زمين ايران خلاف استعمال ٿيڻ نه ڏيندا. هتي اڄ صورتحال وڌيڪ ڏکي ۽ ڳنڀير ٿي وڃي ٿي، ڇو ته اهو معاملو سادو ناهي. خليجي ملڪن ۾ امريڪا جا فوجي اڏا اڳ ئي موجود آهن ۽ اهي هڪ حقيقت آهن. جن کي نظرانداز نٿو ڪري سگهجي. اهي اڏا امريڪا جي پاليسي تحت هلن ٿا. بحرين، قطر، متحده عرب امارات ۽ ڪويت جهڙن ملڪن ۾ امريڪي فوجي سهولتون موجود هجڻ مان صاف ظاهر ٿئي ٿو ته هن علائقي ۾ امريڪا جو اثر ڪيترو مضبوط آهي. اهڙي حالت ۾ اهو سوال پيدا ٿئي ٿو ته خليجي ملڪ پنهنجي زمين کي ايران خلاف استعمال ٿيڻ کان ڪيئن روڪي سگهندا، جڏهن ته انهن جو پنهنجو دفاعي نظام به انهن ئي اڏن تي گهڻو دارومدار رکي ٿو اهو هڪ اهڙو سوال آهي، جنهن جو جواب سولو ناهي ۽ اهو ئي هن بحران جي اصل پيچيدگي آهي. هڪ طرف خليجي ملڪ پنهنجي سلامتي لاءِ امريڪا تي ڀاڙين ٿا ۽ ٻئي طرف هو ايران سان سڌي ٽڪراءَ کان به بچڻ چاهين ٿا. هن ٻنهي ڳالهين ۾ توازن قائم رکڻ تمام ڏکيو ڪم آهي. ايران ۽ خليجي ملڪن جي وچ ۾ ڀروسو نه هجڻ به هڪ وڏو مسئلو آهي. ٻنهي ڌرين هڪ ٻئي تي شڪ ڪن ٿيون ۽ اهو شڪ ئي تڪرار کي وڌيڪ وڌائي ٿو. جيڪڏهن اها بي اعتمادي ختم ٿي وڃي، ته هن علائقي ۾ امن جا امڪان وڌي سگهن ٿا. هن حوالي سان سعودي عرب جو ڪردار تمام اهم آهي سعودي عرب نه رڳو خليجي ملڪن جو هڪ اهم ملڪ آهي، پر ان جو اثر به تمام گهڻو آهي. جيڪڏهن سعودي عرب ۽ ايران وچ ۾ لاڳاپا بهتر ٿين ٿا، ته ان جا سٺا اثر سڄي علائقي تي پوندا. گذريل ڪجهه سالن ۾ ٻنهي ملڪن وچ ۾ بهتري جا ڪجهه اشارا ڏسڻ ۾ آيا هئا، پر هاڻوڪي ڇڪتاڻ انهن ڪوششن کي متاثر ڪيو آهي. هاڻي ضرورت آهي ته انهن ڪوششن کي ٻيهر شروع ڪيو وڃي ۽ ڀروسو وڌائڻ واري عمل کي اڳتي وڌايو وڃي.

اها به هڪ صاف حقيقت آهي ته جيڪڏهن هن علائقي ۾ موجود آمريڪي فوجي اڏن تان ايران تي حملا جاري رهندا ۽ ايران به انهن جو جواب ڏيندو رهندو ته پوءِ اها ڇڪتاڻ هڪ اهڙي نه ختم ٿيندڙ چڪر ۾ تبديل ٿي سگهي ٿي، جيڪا لڳاتار وڌندي رهندي، ان جو سڀ کان وڏو نقصان خليجي ملڪن کي ٿيندو، ڇو ته اهي اڏا انهن جي پنهنجي زمين تي آهن. اهڙي حالت ۾ نه رڳو انهن جي سيڪيورٽي خطري ۾ پوندي، پر انهن جي معيشت به سخت متاثر ٿي سگهي ٿي. سمجهداري اُن ۾ ئي آهي ته هن ڇڪتاڻ کي جلد کان جلد گهٽايو وڃي. جيڪڏهن جنگ جو دائرو وڌيڪ وڌي ويو، ته ان جا اثر صرف هن علائقي تائين محدود نه رهندا، پر سڄي دنيا تي پوندا. تيل جون قيمتون وڌنديون، عالمي واپار ۾ رڪاوٽون اينديون ۽ مهانگائي وڌندي، اهي سڀ مسئلا دنيا جي هر ملڪ کي متاثر ڪري سگهن ٿا. پاڪستان، ترڪي، مصر ۽ سعودي عرب پاران جيڪي سفارتي ڪوششون ٿي رهيون آهن، اهي انهيءَ ڪري تمام اهم آهن. اهو هڪ اهڙو موقعو آهي، جيڪو هٿ مان وڃائڻ نه گهرجي. جيڪڏهن هن موقعي کي صحيح نموني استعمال ڪيو ويو، ته نه صرف هن جنگ کي روڪي سگهجي ٿو، پر هن علائقي ۾ ڊگهي عرصي لاءِ امن جو بنياد به وڌو وڃي سگهي ٿو. آخر ۾ اهو چوڻ بلڪل درست آهي ته وچ اوڀر هن وقت هڪ انتهائي نازڪ موڙ تي بيٺو آهي. هڪ رستو جنگ ۽ تباهي ڏانهن وڃي ٿو، جڏهن ته ٻيو رستو امن ۽ استحڪام ڏانهن وٺي وڃي ٿو. هاڻي فيصلو انهن ملڪن جي هٿ ۾ آهي، جيڪي هن علائقي جي مستقبل بابت فيصلا ڪري رهيا آهن. جيڪڏهن هنن عقل ۽ سمجهداري سان ڪم ورتو ته هي علائقو روشن مستقبل ڏانهن وڌي سگهي ٿو. نه ته تاريخ وري ساڳي طرح پاڻ کي ورجائيندي. هاڻي وقت اچي ويو آهي ته هوش ۽ حڪمت سان فيصلا ڪيا وڃن، اختلافن کي ڳالهين ذريعي حل ڪيو وڃي ۽ هن علائقي کي هڪ ٻي وڏي جنگ جي ڪناري تان واپس آندو وڃي. ڇو ته جنگ ڪنهن جي به فائدي ۾ ناهي، ۽ امن ئي اهو رستو آهي جيڪو سڀني لاءِ بهتر آهي.

اڄ جيڪڏهن ذوالفقار علي ڀٽو زنده هجي ها!

محمد خان ابڙو

4 اپريل پاڪستان جي تاريخ جو اهو ڏينهن آهي، جيڪو رڳو هڪ عدالتي فيصلي جي ياد نه پر هڪ نظريي، هڪ مزاحمت ۽ قومي خودداري جي علامت طور هميشه زنده رهندو. اهو اهو ڏينهن آهي، جڏهن ذوالفقار علي ڀٽو کي اسان کان جدا ڪيو ويو، پر سندس سوچ، سياسي بصيرت ۽ ڏنل شعور اڄ به پاڪستان جي سياست ۾ زنده آهي. هن سال جڏهن سندس ورسي ويجهو آهي ته اهو سوال وڌيڪ اهم ٿي وڃي ٿو ته جيڪڏهن ڀٽو اڄ زنده هجي ها ۽ دنيا ايران، اسرائيل ۽ امريڪا جي وچ ۾ ممڪن ٽڪراءَ جي ڪناري تي بيٺل هجي ها، ته پوءِ پاڪستان جو ڪردار ڇا هجي ها؟

اِها هڪ حقيقت آهي ته ڀٽو صاحب پاڪستان کي رڳو اندروني سطح تي نه، پر عالمي سطح تي به هڪ باوقار سڃاڻپ ڏني. سندس خيال هو ته پاڪستان کي ڪنهن به طاقت جي اثر هيٺ نه، پر هڪ خودمختيار رياست طور فيصلا ڪرڻ گهرجن. اڄ جڏهن ايران ۽ اسرائيل وچ ۾ ڇڪتاڻ وڌي رهي آهي ۽ امريڪا هن خطي ۾ پنهنجي روايتي مداخلت جاري رکيو ويٺو آهي، ته پاڪستان لاءِ سڀ کان وڏو چئلينج اهو آهي ته هو ڪيئن پنهنجي قومي مفادن جو تحفظ ڪري. جيڪڏهن ڀٽو اڄ هجي ها، ته هُو ڪڏهن به پاڪستان کي ڪنهن جنگي بلاڪ جو حصو نه بڻجڻ ڏئي ها، پر هڪ سرگرم ۽ متوازن سفارتي ڪردار ادا ڪري ها.

ڀٽو صاحب جي پرڏيهي پاليسي جو بنيادي اصول اِهو هو ته پاڪستان کي مسلم دنيا سان مضبوط لاڳاپا رکڻ گهرجن، پر ان جو هرگز اِهو مطلب نه هو ته ملڪ پنهنجي خودمختياري گروي رکي ڇڏي. ايران سان اسان جا تاريخي، مذهبي ۽ جاگرافيائي لاڳاپا آهن ۽ ڀٽو صاحب انهن کي وڌيڪ مضبوط ڪرڻ جو حامي هجي ها. هُو يقيناً اِهو چاهي ها ته پاڪستان ايران سان گڏ بيهي، پر ساڳئي وقت اِهو به يقيني بڻائي ها ته ملڪ ڪنهن اهڙي ٽڪراءَ جو حصو نه بڻجي، جيڪو ان لاءِ معاشي يا فوجي نقصان جو سبب بڻجي.

ساڳي طرح اسرائيل بابت پاڪستان جو موقف هميشه اصولي رهيو آهي، جيڪو فلسطيني عوام جي حق خوداراديت جي حمايت ڪري ٿو. ڀٽو صاحب هن موقف جو سڀ کان وڏو داعي هو. جيڪڏهن اڄ هُو زنده هجي ها، ته عالمي سطح تي فلسطين جي حق ۾ هڪ مضبوط سفارتي مهم هلائي ها. جيئن هُن ماضي ۾ اسلامي سربراهي ڪانفرنس ذريعي مسلم دنيا کي هڪ پليٽ فارم تي گڏ ڪيو هو. سندس مقصد اِهو هو ته هڪ متحد مسلم دنيا ئي عالمي سياست ۾ اثرائتو ڪردار ادا ڪري سگهي ٿي.

اڄ جي حالتن ۾ آصف علي زرداري جي سياست ساڳي ڀٽو ازم جو تسلسل لڳي ٿي، جتي ٽڪراءَ بدران مفاهمت کي ترجيح ڏني وڃي ٿي. زرداري صاحب هميشه اها ڪوشش ڪئي آهي ته پاڪستان اندروني استحڪام حاصل ڪري، ڇو ته هُو ڄاڻي ٿو ته ڪمزور اندروني ڍانچو ڪنهن به ملڪ کي ٻاهرين دٻاءُ آڏو بي وس بڻائي ڇڏي ٿو. جيڪڏهن ڀٽو اڄ زنده هجي ها، ته هُو يقيناً زرداري جي هن حڪمت عملي کي ساراهي ها ۽ ان کي عالمي سطح تي به اختيار ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ها.

ساڳي طرح بلاول ڀٽو زرداري جي قيادت ۾ پاڪستان جي سفارتڪاري هڪ نئين انداز سان سامهون آئي آهي. بلاول عالمي فورمن تي نه رڳو پاڪستان جو موقف پيش ڪيو آهي، پر فلسطين، اسلاموفوبيا ۽ علائقائي امن جهڙن اهم مسئلن تي به واضح ۽ بيباڪ موقف اختيار ڪيو آهي. جيڪڏهن ڀٽو اڄ زنده هجي ها، ته هُو بلاول جي هن جرئت ڀري سفارتڪاري کي وڌيڪ مضبوط ڪري ها ۽ کيس هڪ عالمي اڳواڻ طور اڀاري ها.

اِها به هڪ حقيقت آهي ته اڄ پاڪستان کي رڳو خارجي خطرن جو ئي نه، پر اندروني چئلينجز جو به منهن ڏسڻو پوي ٿو جن ۾ معاشي مسئلا، سياسي بي استحڪامي ۽ سيڪيورٽي جا خطرا شامل آهن. ڀٽو صاحب جو مقصد اِهو هو ته عوام کي طاقت جو سرچشمو بڻايو وڃي ۽ اهو ئي فلسفو اڄ به پاڪستان جي ضرورت آهي. پاڪستان پيپلز پارٽي به انهيءَ نظريي تحت عوامي ڀلائي، جمهوريت ۽ خودمختياري جي اصولن تي قائم آهي.

جيڪڏهن موجوده عالمي صورتحال جو جائزو ونجي ته اِهو واضح آهي ته هڪ وڏي جنگ جو خطرو منڊلائي رهيو آهي ۽ اهڙي صورتحال ۾ پاڪستان لاءِ سڀ کان اهم ڳالهه اِها آهي ته هُو پنهنجي غيرجانبداري برقرار رکي. ڀٽو صاحب ڪڏهن به پاڪستان کي ڪنهن اهڙي جنگ ۾ نه اڇلائي ها. جيڪا ان جي مفاد ۾ نه هجي هُو سفارتڪاري، ڳالهين ۽ علائقائي سهڪار ذريعي مسئلن جو حل ڳولڻ تي يقين رکندو هو.

اڄ اسان کي ساڳئي ڀٽو ازم جي ضرورت آهي، جتي پاڪستان هڪ ذميوار رياست طور عالمي امن لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪري. اسان کي نه رڳو پنهنجي علائقائي لاڳاپن کي بهتر بڻائڻو پوندو پر عالمي سطح تي به هڪ متوازن ۽ باوقار پاليسي اختيار ڪرڻي پوندي. اِهو ئي رستو آهي جيڪو ڀٽو صاحب اسان کي ڏيکاريو هو ۽ اِهو ئي رستو اڄ به پاڪستان لاءِ سڀ کان مناسب آهي.

4 اپريل اسان کي اِهو سبق ڏئي ٿو ته اڳواڻ جسماني طور وڃائي سگهجن ٿا، پر انهن جا نظريا هميشه زنده رهندا آهن. پاڪستان پيپلز پارٽي اڄ به انهيءَ نظريي جي امين آهي ۽ آصف علي زرداري ۽ بلاول ڀٽو زرداري جي قيادت ۾ ملڪ کي هڪ مستحڪم، خودمختيار ۽ باوقار رياست بڻائڻ لاءِ ڪوششون جاري آهن.

جيڪڏهن ذوالفقار علي ڀٽو اڄ زنده هجي ها، ته شايد هُو اِهو ئي چوي ها ته پاڪستان کي پنهنجي طاقت پنهنجي عوام، پنهنجي خودمختياري ۽ پنهنجي دانشمندانه سفارتڪاري ۾ ڳولڻ گهرجي، نه ڪي ڪنهن ٻئي جي جنگ جو حصو بڻجي. اِهوئي پيغام اڄ جي پاڪستان لاءِ سڀ کان اهم آهي ۽ اِها ئي سوچ اسان کي هڪ محفوظ ۽ روشن مستقبل ڏانهن وٺي وڃي سگهي ٿي.

اچوڪو ڏينهن - پهرين اپريل

پڳت کيمچند آسناڻي

اڄ ٽرجي مشهور سماج سڌارڪ ۽ برڪ اديب پڳت کيمچند جي جنم جو ڏهاڙو آهي هن پهرين اپريل 1881ع تي مٽي شهر ۾ پيمون مل آسناڻيءَ جي گهر ۾ اکيون کوليون سنڌي فائنل جو امتحان پاس ڪرڻ کانپوءِ روينيو ڪاتي ۾ ڪلارڪ مقرر ٿيو ۽ 1936ع ۾ هيڊ منشيءَ [illegible]

محمد صديق مسافر

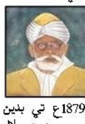

[illegible]

محمد حنيف صديقي

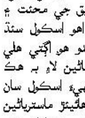

[illegible]

ميمبر چونڊيو ويو. صديقي صاحب سنڌ يونيورسٽيءَ جي سنڊيڪيٽ جو ميمبر پڻ رهيو. هن جي صلاح سان 1962ع ۾ "سنڌ اڪيڊمي" نالي هڪ ادارو قائم ڪيو ويو. انهيءَ ئي اداري کي 1965ع ۾ "انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي" نالو ڏنو ويو انهيءَ لحاظ کان کيس سنڌالاجيءَ جو باني چئجي ته غلط نه ٿيندو پاڻ سنڌ هسٽاريڪل سوسائٽيءَ جو سرگرم ميمبر پڻ هو. هن مختلف موضوعن تي ڪيترائي مقالا پڻ لکيا. هن ڪجهه ڪتاب ترجمو پڻ ڪيا، جن ۾ "ٿانون مل جون يادگيريون"، "سنڌ جي دربار"، "سنڌ ۽ سنڌو ماٿريءَ ۾ وسندڙ قومون" ۽ "سنڌ ۽ بلوچستان جو سير سفر" شامل آهن سنڌ جو هيءُ اهلهه ماڻڪ 26 فيبروري 1976ع تي اسان کان هميشه لاءِ جدا ٿي ويو.

نياز همايوني

اڄ سنڌ جي قادر الڪلام شاعر ۽ مترجم مرحوم نياز همايونيءَ جي جنم جو ڏينهن آهي هو پهرين اپريل 1930ع تي شڪارپور ضلعي جي ڳوٺ همايون ۾ ڄائو. سندس اصل نالو مشتاق علي نياز الدين ڪوري هو پر ادبي افق تي نياز همايوني جي نالي سان وهائو تارو بڻجي ٽڪري ترورا ٿيو. سندس والد قائم الدين همايوني هڪ غريب هاري هو. هن ابتدائي تعليم پنهنجي ڳوٺ مان حاصل ڪئي ان بعد فارسي ۽ عربيءَ جي تعليم مختلف مدرسن مان حاصل ڪرڻ کانپوءِ حڪمت جو پيشو اختيار ڪيائين. اڳتي هلي شڪارپور ڇڏي حيدرآباد اچي وسايائين، جتي ڪجهه وقت طبي درسگاهن ۾ پڻ درس ڏنائين. کيس فارسي ٻوليءَ تي وڏي مهارت حاصل هئي. پاڻ مرڪزي اردو بورڊ حيدرآباد جو ڊائريڪٽر ۽ پاڪستان رائيٽرس گلڊ جو اڳواڻ رهيو. هو جميعت الشعراءِ ۽ سنڌي ادبي سنگت جو به ساٿاري رهيو. هن فارسيءَ جا ڪيترائي اهم ڪتاب سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪيا، جن ۾ "تاريخ مظهر شاهجهاني" ۽ "تاريخ طاهري" خاص اهميت رکن ٿا. هن شاهه جي شاعريءَ جو فارسي ٻوليءَ ۾ ترجمو پڻ ڪيو. هن حڪمت تي به ڪتاب لکيا. سندس شاعريءَ جي مجموعن مان "ڌرتيءَ جا گيت" ۽ "ساٿيهه جي سڪ" سنڌ ۾ گهڻو مقبول ٿيا. هن جي شاعريءَ ۾ غزل، گيت، لوڪ گيت، وايون، ڪافيون، دوها ۽ ٻيون صنفون شامل آهن. ڪجهه ڪتاب سنڌيءَ مان اردوءَ ۾ به ترجمو ڪيائين. هن سرموڙ ساهتڪار 3 جنوري 2003ع تي حيدرآباد ۾ دم ڏئيءَ حوالي ڪيو.

نسيم ٿيٻو

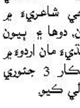

اڄ مشهور ليکڪا نسيم ٿيٻو جي جنم جو ڏينهن آهي هوءَ پهرين پريل 1940ع تي شڪارپور ۾ پيدا ٿي سندس والدهه بادام ناتوان به هڪ مشهور ليکڪا هئي هن ابتدائي تعليم دادو ضلعي جي ڳوٺ ڳاڙهيءَ مان حاصل ڪئي ۽ سنڌ يونيورسٽيءَ مان اقتصاديات ۾ ايم اي جي سند حاصل ڪرڻ بعد اتي ئي ليڪچرار مقرر ٿي، اڳتي هلي اسسٽنٽ پروفيسر جو عهدو ماڻيائين ۽ 2000ع ۾ رٽائرمينٽ ورتائين. کيس ننڍي ڄمار کان ئي لکڻ جو شوق هو. اڃا مئٽرڪ جي شاگردياڻي هئي، جڏهن سندس پهرين ڪهاڻي ڳوڙهن جي ريکا ڇپجي پڌري ٿي، اڳتي هلي هوءَ سنڌي ٻوليءَ جي برک ڪهاڻيڪارائن ۾ شمار ٿيڻ لڳي، هن لڳ ڀڳ 25 ڪهاڻيون لکيون، جيڪي ان وقت جي ساک وارن رسالن ۾ ڇپجي پڌريون ٿيون. سندس ڪهاڻين جو مجموعو "اپرچند پس پردن" ڇپجي چڪو آهي. هن

مختيار اٽو

مختيار اٽو

سندون حاصل ڪيائين. عملي زندگيءَ جي شروعات گورنمينٽ ڪاليج سانگهڙ مان ليڪچرار طور ڪيائين. مختلف ڪاليجن ۾ پڙهائڻ کانپوءِ ايسوسيئيٽ پروفيسر طور 2002ع ۾ رٽائر ٿيو. لکڻ جي شروعات ننڍپڻ کان ئي ڪيائين. هن مختلف موضوعن تي 13 ڪتاب تحرير ڪيا.

عطيه دائود

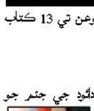

اڄ مشهور ليکڪا عطيه دائود جي جنم جو ڏينهن آهي هن جو جنم پهرين اپريل 1958ع تي نوشهري فيروز ضلعي جي ڳوٺ موليڏني لاڙڪ ۾ ٿيو 1980ع ڌاري ادبي ميدان ۾ پير پاتائين سنڌي، انگريزي ۽ اردوءَ ۾ لکندي رهي آهي هوءَ "روزاني هلال پاڪستان" ڪراچيءَ جي عورتن جي صفحي جي انچارج رهي پاڻ عورتن جي حقن لاءِ ڪافي پاڻ پتوڙيو آهي ۽ وومين ايڪشن فورم جي ورڪنگ ڪاميٽيءَ جي سرگرم ميمبر رهي آهي هن ڏهن کان مٿي ڪتاب لکيا آهن

ڊاڪٽر انور فگار هڪڙو

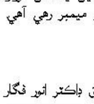

اڄ مشهور ليکڪ ۽ محقق ڊاڪٽر انور فگار هڪڙي جي جنم جو ڏينهن آهي هو پهرين اپريل 1961ع تي شڪارپور ۾ ڄائو هن پرائمري، ثانوي ۽ اعليٰ ثانوي تعليم شڪارپور مان حاصل ڪئي ان بعد سنڌ يونيورسٽيءَ مان ايم اي ۽ شاهه عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور مان پي ايڇ ڊي جي سند حاصل ڪيائين هن سنڌ يونيورسٽيءَ جي سنڌي شعبي ۾ ليڪچرار طور پنهنجي عملي زندگيءَ جي ابتدا ڪئي هو 2013ع کان 2019ع تائين انهيءَ شعبي جو چيئرمين ۽ بعد ۾ آرٽس فيڪلٽيءَ جو ڊين رهيو اپريل 2021ع ۾ رٽائر ٿيو هو ڪيترن ئي ڪتابن جو مصنف ۽ مرتب آهي

ماهين آفتاب

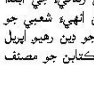

اڄ مشهور شاعره، ڪمپيئر، ڊائريڪٽر ۽ پروڊيوسر ماهين آفتاب جي جنم جو ڏينهن آهي صحافي الطاف ميمڻ سان شادي ڪرڻ کان پهريائين هوءَ ماهين هيسباڻيءَ جي نالي سان مشهور هئي سندس ڀينرون سنبرين هيسباڻي، صنم بلوچ ۽ غنويٰ بلوچ ۽ ڀاءُ فرحان بلوچ ۽ عباس بلوچ به ريڊيو ۽ ٽيليويزن سان لاڳاپيل آهن ماهين جي والده ماريا بلوچ به هڪ مشهور گلوڪارا رهي آهي ماهين جو جنم پهرين اپريل 1976ع تي نوشهري فيروز ضلعي جي شهر ٺارو شاهه ۾ ٿيو هن پرائمري تعليم ٺارو شاهه مان حاصل ڪئي ۽ مئٽرڪ جو امتحان گورنمينٽ هاءِ اسڪول پريا روڊ مان 1991ع ۾ پاس ڪيو هن ٻارهين ڪلاس جو امتحان زبيده ڪاليج حيدرآباد مان پاس ڪيو اڳتي هلي سنڌ يونيورسٽيءَ مان پبلڪ ايڊمنسٽريشن ۾ بئچلر ۽ ماسٽر ڊگري حاصل ڪيائين سنڌ يونيورسٽيءَ ۾ پڙهڻ دوران هوءَ مختلف تقريبن ۽ سماجي ۽ ادبي ڪچهرين ۾ ڀرپور حصو وٺندي رهي 2000ع ۾ سندس خاندان ڪراچيءَ ۾ وڃي رهيو، جتي هن ڪراچي يونيورسٽيءَ مان ايم اي جي سند حاصل ڪئي هن ڪي ڪراچي ٽيليويزن تي پروڊيوسر اقبال سعيد انصاريءَ متعارف ڪرايو جتي هوءَ مختلف پروگرامن جي ميزبانيءَ سميت ٽيليويزن جي

رضيه موراڻي

اڄ سنڌ جي احساساتي ليکڪا رضيه موراڻيءَ جي سالگرهه جو ڏينهن آهي سنڌ جي مشهور شهر موري ۾ جنم وٺندڙ هن سڄاڻ ليکڪا ابتدائي تعليم مين پرائمري اسڪول موري مان حاصل ڪئي مئٽرڪ ۽ ٻارهين ڪلاس جا امتحان ترتيبوار موري جي گورنمينٽ هاءِ اسڪول ۽ گورنمينٽ ڊگري ڪاليج مان پاس ڪيائين اڳتي هلي شاهه عبداللطيف يونيورسٽي خيرپور مان بي اي ۽ ايم اي (اڪنامڪس) جون سندون حاصل ڪيائين ايم ايڊ جي سند به حاصل ڪئي اٿس هن مصر جي قاهره يونيورسٽيءَ مان عربي ٻوليءَ جو سرٽيفڪيٽ پڻ حاصل ڪيو هن پنهنجي عملي زندگيءَ جي شروعات تعليم کاتي ۾ جونيئر اسڪول ٽيچر طور ڪئي ۽ اڄڪلهه 19هين گريڊ ۾ ڪم ڪري رهي آهي ادبي دنيا ۾ پاڻ هڪ مضمون نگار ۽ ڪالم نگار طور پنهنجي سڃاڻپ پيدا ڪئي آهي هن جا سياسي سماجي ۽ ادبي مضمون سنڌ جي مختلف اخبارن ۽ رسالن جي سونهن بڻجندا رهيا آهن سندس لکڻين ۾ جماليت ۽ حساسيت نمايان طور نظر اچي ٿي

پير حسام الدين راشدي

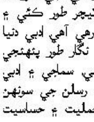

اڄ سنڌ جي مشهور عالم، اديب، صحافي ۽ تاريخدان پير حسام الدين راشديءَ جي ورسيءَ جو ڏينهن آهي هن سرموڙ ساهتڪار ۽ دانشور جو جنم 20 سيپٽمبر 1911ع تي لاڙڪاڻي ضلعي جي تعلقي رتي ديري جي ڳوٺ بهمڻ ۾ ٿيو ان وقت جي دستور مطابق سنڌي، فارسي عربي انگريزي ۽ قرآن جي تعليم تر جي عالمن ۽ مشهور استادن کان خانگي طور حاصل ڪيائين ننڍپڻ کان ئي سندس لاڙو صحافت طرف رهيو هن پهريائين "جاڳڻ" ۽ پوءِ ماهوار اخبار "پيغام" جي نمائندي طور صحافتي سرگرمين جي شروعات ڪئي ان کانپوءِ مختلف اخبارن جي ايڊيٽر طور ڪم ڪيائين جن ۾ "سنڌ زميندار" ۽ "ستاره سنڌ" اخبار شامل آهن هو رسالي "المنار"، "الراشد" ۽ آخر ۾ رسالي "مهراڻ" جو ايڊيٽر رهيو پاڻ 1951ع کان عمر جي آخري حصي تائين سنڌي ادبي بورڊ جو ميمبر رهيو پاڻ لياقت نيشنل لائبريريءَ جي صلاحڪاري بورڊ جو ميمبر، اردو ڊولپمينٽ بورڊ جو ايڊيٽر، سنڌ يونيورسٽيءَ جي سنڊيڪيٽ ۽ سينيٽ جو ميمبر، ريسرچ سوسائٽي آف پاڪستان جو ميمبر ۽ ٻين به ڪيترن ئي ادارن ۽ تنظيمن جو ميمبر رهيو هن ڪيترن ئي ملڪن جو سفر پڻ ڪيو هن لڳ ڀڳ 50 ڪتاب تصنيف ۽ ترجمو ڪيا، جيڪي سنڌي ادب جو هڪ وڏو سرمايو آهن هن اهلهه انسان پهرين اپريل 1982ع تي وفات ڪئي کيس مڪليءَ جي قبرستان ۾ مخدوم محمد هاشم ٺٽويءَ جي مزار جي احاطي ۾ دفنايو ويو

پروفيسر عبد الله خان مگسي

هن تعليمي ماهر ۽ ليکڪ اچوڪي ڏينهن تي 1993ع ۾ وفات ڪئي هو 17 ڊسمبر 1947ع تي دادو تعلقي جي ڳوٺ گل محمد مگسيءَ ۾ ڄائو مئٽرڪ ۽ انٽر جو امتحان دادوءَ مان پاس ڪيائين اڳتي هلي سنڌ يونيورسٽيءَ مان بي اي ۽ ايم اي جون سندون حاصل ڪيائين عملي زندگيءَ جي شروعات هڪ سرڪاري اداري ۾ ڪلارڪ طور ڪيائين پر پوءِ اها نوڪري ڇڏي ڪاليج ۾ ليڪچرار مقرر ٿيو لکڻ جو شوق ننڍي هوندي کان ئي هئس سندس پهريون مضمون دادوءَ مان جاري ٿيندڙ هفتيوار اخبار شهباز ۾ ڇپيو هن ڪيترائي مضمون ۽ مقالا لکيا، جيڪي مختلف اخبارن ۽ رسالن ۾